TVOJI SRETNI DANI

TVOJI SRETNI DANI

Ovo djelce je nešto novo među našim izdanjima. Ovakvu knjižicu jedva da ste imali već u rukama. Osim sadržaja privlači čitatelja i vanjština knjige, koja ima bijeli omot sa dvije naslovne strane: jedna sa slikom dječaka a druga sa slikom djevojčice. Dakle, svaka knjižica je i za dječaka i za djevojčicu, za prvopričesnika i prvopričesnicu, prema tome, kako okrenete omot.

U knjižici ne ćete naći nikakovih bajki; ona Vam želi pružiti neka zapažanja iz života i dati svoj doprinos za pouku o prvoj svetoj Pričesti. Onaj, koji pripovijeda o ljepoti prve sv. Pričesti, ne će propustiti, da upozori na veliku vrijednost i kasnijih pričesnih dana. U nama samima možemo uvijek po nešto pronaći od onoga prvog žara, kojim smo se pripravljali za prvu sv. Pričest. Ako je ovako shvatimo i pravilno primijenimo, mogla bi ova knjižica dobro doći i odrasloj djeci.

Tvoji sretni dani

ĐAKOVO
-1964-

==

Izdao i umnožio Biskupski ordinarijat u Djakovu, Štrosmajerov trg 6.god.1964. Odgovara: Msgr Rudolf Šverer, ravnatelj biskupske kancelarije u Djakovu, Štrosmajerov trg 6.

==

K ISUSU

PROZORSKO OKNO

"To je da poludiš" - klicao je Nikica od veselja. Upravo se uzverao na putokaz, koji je stajao na uglu poštanske ulice.

"Bravo, Nikice" - vikali su oduševljeno dječaci. Tako nešto nije do sada palo napamet ni jedom od njih. Oni su se već često puta uzverali na stup,ali su uvijek morali spuzati. Živahnom Nikici bilo je to preglupo. On je htio jednom gore, sasvim gore sjesti. To bi bilo divno! Danas mu je to uspjelo. Uspinjao se, puzao i nije imao mira, dok mu nije uspjelo sjesti na obadvije ploče, na kojima su stajala imena dvaju mjesta, koja su stranci rado posjećivali. Obim rukama držao je vrh željeznog stupa,a nogama je divlje pračkao po zraku."Ne možete me srušiti!" govorio je smijući se,kada su dječaci počeli putokaz tresti i drmati. U taj čas naidje jedan auto. Nikica dostojanstveno ispruži ruku, kao da baš on mora pokazati put, i poviče koliko ga je grlo nosilo, ime najbližeg mjesta. Zamišljao je da je on živi putokaz, i pružao je ruku čas lijevo, čas desno. O, kad bi barem naišao još kakav auto! To će on kod kuće pripovijedati kod večere...

+

Navečer Nikica nije izustio ni jedne jedine riječi o putokazu. Kad su ukućani bili na večeri, Nikica je već bio u kreve

tu i jastuke kvasio suzama. Bilo je to ovako:

Jučer su dječaci Južne ulice proveli dan u bacanju divljih kestenja preko kućnih krovova. I Nikica je bio medju njima, iako mu je otac još prošle nedjelje zabranio, da se igra sa smedjim plodovima. Ali i ostali dječaci su se s njima nabacivali, a u školskom dvorištu bilo ih je toliko, da je uvijek mogao napuniti oba džepa. Dakako, da to od kuće nisu vidjeli, jer je kuća bila daleko dole, na kraju ulice.

Zadnje kestene bacili su preko kosog krova jedne gospodarske zgrade, iza koje je bila livada, i podjoše kući. Četvorica gore, a Nikica sam dole, niz ulicu. Izvrnuo je svoj džep. Nadje još jedan kesten, zadnji, koji se sakrio na dnu džepa. I njega će još baciti i to jakim zamahom. To bi trebali vidjeti i ostali, i on im dovikne, ali ga dječaci nisu čuli. Bi li mogao baciti do njih? Kesten poleti za njima, padne na pločnik, odskoči na stranu, i udari ravno u izlog trgovine obućom.

Dječaci se okrenu, jer su nešto čuli. Povikaše svi u jedan glas: "To je uradio Nikica". Njega obuze grozan strah. Potrči i nije se više usudio ni okrenuti. Bojao se cijelu večer, a ujutro se zaputio duljim putem u školu, samo da ne mora proći pokraj one trgovine s cipelama. A kada mu dječaci rekoše da staklo nije razbijeno, nego da je samo u donjem uglu napukolo, bilo mu je lakše pri duši.

Navečer mu se posrečilo remek-djelo s putokazom, i on je tu glupu pripovijest s izlogom posve zaboravio, - dok nije došao kući.

Jao! Žena iz trgovine s obućom bila je kod njegove kuće i cijelu stvar ispripovijedala. Kada je otac pozvao Nikicu u svoju sobu, bilo mu je tjeskobno pri duši. Rekao mu je samo nekoliko riječi i pograbio veliko ravnalo sa pisaćeg stola. Nije mu pomoglo deranje. Dok bi trepnuo okom, već ga je otac dobro isprašio. Mala Andjelka stajala je u kuhinji uz majku i začepila uši, da ne čuje bratovo deranje.

Jer Nikica nije prestajao vikati, požuri majka u radnu sobu. Otac se namrštio, gurnuo dječaka u kuhinju i doviknuo mu: "Svaki se dan moramo sve više radi tebe ljutiti..." .

Nikica se skupio kao siroče i naslonio zaplakano lice na kuhinjski ormar. Još pred pola sata sjedio je na putokazu i sav se radostan koprcao i vrištao. Sada samo jeca. Majka mu reče milo, ali ipak ozbiljno: "Vidiš, tako prolazi, tko nikad ne sluša".

Bilo je vrijeme večere. Nikica se krišom došulja na svoje mjesto za stolom, izmedju Drage i Andjelke. Inače to ne prodje u miru. Katkad sjedi već sestra na svom mjestu, i od šale ne pušta brata na njegovo mjesto. Ili bi već Nikica sjedio na klupi, pa bi Andjelka morala guranjem

osvojiti svoje mjesto. Kada je stigao otac, i vidio dječaka za stolom, rekao je strogo: "Odmah spavati. Za tebe nema večere." Andjelka htjede ustati i propustiti brata. Medjutim, on se hitro, poput kakvog mačka, provukao ispod stola. Nije više želio doći u šake srditom ocu.

+

Nikica je bio najmladje dijete u obitelji. Imali su novu kuću u Južnoj ulici većega mjesta M...Bio je dražestan dječak, svi su ga voljeli, i roditelji i braća. Andjelka ide u V. razred, a Monika je izašla iz škole i kod kuće pomaže majci. Marija je pošla u svijet, a takodjer i Martin. Drago uči u mjestu bravarski zanat.

Nikica je bio drag, živahan i okretan dječak. Uvijek dobro raspoložen. To su sigurno dobre osobine, ali često su ga navele na neposlušnost; npr: kad je morao ostaviti igru, kad je bilo najljepše, i doći kući, ili kada mu je majka nešto "glupo" zabranila, tada ga je nešto svrbjalo da to i dalje čini. S njime nije bilo kao s većinom druge djece. Bilo mu je mnogo teže poslušati kada nije smio nešto učiniti, nego li kada je morao što god pomoći. Rado je pomagao. U tome mu se nije moglo prigovoriti.

+

Kada su bili završeni dnevni poslovi, dok su ostali sjedili u sobi , podje

majka u sobu k dječaku. Bio je još uvijek budan. "Ja nisam htio razbiti izlog", jecao je. "Vjerujem", reče majka, "ali ti si ipak kriv. Zar ti nije otac strogo zabranio, da se bacaš kestenjem? Da si ga poslušao, ne bi ti se dogodila ta nezgoda." Nikica kimne glavom. Priznaje on da je tako, i da je kaznu zaslužio. Na čas je zaboravio da je gladan. Sada opet osjeti glad i zamoli majku komadić kruha. Kako bi sada vjerojatno slatko prijao komadić kruha, kad ga nije dobio ni za užinu, niti za večeru. "Ja bih ti donijela nešto jesti, ali otac ne da, a majka je poslušnija od svog divljeg dječaka." Iza tih riječi dječak razgorači oči. Nikada nije mislio da i majka sluša.

"Ti se ove godine spremaš na prvu ispovijed, i prvi puta ćeš primiti Isusa u svoje srce. Znaš li ti uopće koja je tvoja najveća pogreška?" Bez razmišljanja Nikica kimne glavom. A majka počne nabrajati: "Jučer nisam slušao oca i bacao sam kestenje. Prekjučer nisam slušao majku, jer sam se usprkos majčine zabrane okolo vozio na Monikinom novom motociklu. Prošle nedjelje nisam opet slušao, jer sam stajao na ulici i došao jedan sat kasnije kući; jednom sam otišao na igru, prije nego li sam naučio i napisao zadaću." Dječaku nije bilo teško pogoditi, koja je njegova glavna pogreška: neposlušnost.

"Kada se dijete pripravlja na prvu sv. Pričest, mora nastojati da Isusa posebno razveseli", nastavila je majka. Što

mislIš, čime bi ti mogao najviše Isusa razveseliti?... No, kada bi se potrudio i bio poslušniji. Hoćeš li?"

"Ja bih htio", reče Nikica, "ali ako opet ne budem mogao..." Samo ako ti hoćeš, moći ćeš, a i Isus će ti pomoći. I ja ću ti pomoći", rekla mu je majka.

Svaku večer dolazila je majka k njemu u sobu. Zajednički su molili večernju molitvu, a onda mu je pripovijedala o Isusu ili o prvopričesničkom danu. Pitala ga je svaki puta, da li drži svoje obećanje, da li je slušao. Tjedan pred prvu sv. Pričest bit će još ljepši, nego li dani pred Božić - ali samo onda, ako bude dobar prvopričesnik.

Bila je vedra, tiha noć. Mjesec je te noći blistao na nebu. Bilo je tako svijetlo, da Nikica nije mogao spavati. Pričestiti se! To mora da je lijepo! Zaboravio je na glad, ali njegova je duša osjetila nešto kao glad za Kruhom života, za sv. Pričešću.

PRVOPRIČESNIK

Bila je srijeda. Drugoškolci su imali vjeronauk. Bilo je važno i ozbiljno. Toga popodneva je g. Župnik odlučivao tko će ove godine biti prvopričesnik. Koliko veselje! Četrdeset i dvoje djece, toliko ih je bilo, postali su prvopričesnici...

"Vi ste sada prvopričesnici", tako je govorio župnik. "Od sada morate nastojati da Isusa što više razveselite. Isus će se najviše veseliti, ako učinite odluku, da ćete iskorjeniti svoju glavnu pogrešku. Ali tu odluku morate pod svaku cijenu održati. Glavna pogreška je ona, radi koje vas mama najviše kori."

Maja pomisli: "Kod mene je laž". Marica se sjetila slatkiša, a Luciji je pao na pamet njezin šiljasti jezičak.

Čim je župnik progovorio i Nikica je znao svoju glavnu pogrešku, jer mu je majka rekla, koja je njegova glavna pogreška. Samo mali Maks nije znao radi čega ga majka najviše kori. Njegova majka i otac nisu ga ni za što korili. On je mogao raditi što je htio, i zato je mislio da on nema nikakovih pogrešaka, ako i ima, ipak nema velikih. Ali druga djeca su i previše dobro znala, koja je njegova glavna pogreška: Maks je bio ohol i zavidan.

Zato je rado drugu djecu ismijavao i rugao im se, i štošta im je na žao učinio.

Skoro su sva djeca još iste večeri kod kuće kazala da su prvopričesnici. Nikica je dotrčao majci, ona je upravo nešto šila. Ovio je ruke oko majčina vrata i šapnuo u uho: "Majko, ja sam prvopričesnik".

Te večeri počeli su se u tom lijepom selu, i roditelji i djeca, pripravljati na dan prve sv. Pričesti. A i radovali su se tom danu. On se naglo približavao. Pa on je zapravo već tu, jer svagdje gdje ima prvopričesnika, tu je i prvopričesnički dan.

Na slijedećem satu vjeronauka rekao je župnik: "Kada se djeca tjednima pripravljaju na prvu sv. Pričest, to je kao da idu dugim putem, koji vodi Isusu. Majka Božja ih vodi na tom putu K ISUSU, a onda je prvopričesnički dan već započeo. A kada svane prvopričesnički dan, i kada prime prvu sv. Pričest, tada, tada su KOD ISUSA, i to je onda pravi prvopričesni dan. A kada ljudi poslije prve sv. Pričesti i dalje idu na sv. Pričest, tada oni ne idu sami kroz ovaj život, nego S ISUSOM, i kod svake sv. Pričesti u njihovoj je duši kao na dan prve pričesti.

Djeca nisu mogla zapamtiti sve što je župnik govorio, ali su skoro znali napamet: K ISUSU - KOD ISUSA - S ISUSOM. I svaki puta je pričesni dan trostruki pričesni dan... I njihova je radost bila veća nego ikada.

ODVAŽNE DJEVOJKE

Kada se prvopričesnicima pripovijedaju lijepe pripovijetke, onda su uvijek jako pažljivi. Jednom, kada je župnik opet pripovijedao, vladala je medju njima grobna tišina. Bila je to ova pripovijest.

U jednoj lijepoj i velikoj zemlji, gdje rastu slatke datulje i narandže, buknuo je gradjanski rat. U tom ratu ubijeni su mnogi ljudi radi vjere u Isusa. Mnoge su crkve izgorjele, a svećenici poubijani.

U jednom većem gradu u toj zemlji, nalazio se samo još jedan jedini svećenik. I njega bi ubili, samo da su ga pronašli. Ali on se skrivao. Nije išao po ulici u svom dugom crnom svećeničkom odijelu. Sv. je Misu mogao služiti samo po noći. I to posve sam i na takovom mjestu, gdje ga nitko nije mogao pronaći. Preko dana se oblačio kao čistač cipela. Čistači cipela su uvijek siromašni ljudi, koji u velikim gradovima stoje na ulici i ljudima čiste cipele. Takav je postao i on. Nosio je plavo radničko odijelo i kačket. Skoro svako jutro uzeo bi svećenik svoj drveni sandučić i postavio se na raskršću dviju velikih ulica. Pripravio je svoje četke, jednu za čišćenje blata, a drugu da obuću ulašti, i krpu da na kraju obu-

ću dobro istrlja. Sjeo je na ivični kamen, glavu naslonio na ruke i čekao ljude. Netko bi mogao pomisliti da ljenčari i spava. O ne, zaista ne. On je molio. Kada su ljudi pristupili, brzo se prenuo i pograbio svoje četke. Čistio je obuću za nekoliko dinara. Naskoro je taj posao obavljao tako brzo i vješto, kao kakova kućna pomoćnica. Ljudi nisu mogli zamijetiti da on nije pravi čistač cipela, nego svećenik.

Znalo je to samo nekoliko pobožnih djevojaka. Na njih je svećenik i čekao na ulici. Samo radi njih se i preobukao u čistača cipela. Kada su naišle djevojke, dale su čistiti svoje cipela. Dok im je čistio i laštio cipele, slušao je njihove grijehe i dao im sveto odrješenje. Nitko to nije primjetio. Djevojke su uvijek bile presretne, kada im je svećenik oprostio grijehe, pa i onda, kada nisu imale smrtnih grijeha. Nigdje se u gradu nisu mogle ispovijedati, nego jedino tu, gdje ima najviše ljudi, na raskršću tih velikih ulica. Na to mjesto nitko nije svrćao pažnju.

Djevojke su trebale mnogo snage i utjehe, da mogu ostati vjerne Isusu, pa su zato skoro svaki dan dolazile k tom čistaču cipela, pa i onda, kada se nisu željele ispovijedati. Ništa ne može toliko ohrabriti čovjeka, kao kad ga tješi onaj, koji bi i sam trebao utjehe. Kada su djevojke odlazile od svećenika, bile su opet ojačane i smirene.

Ima još jedan razlog radi kojega su djevojke dolazile tobožnjem čistaču. Svećenik im je davao Isusa u sv. Pričesti, da ga ponesu sa sobom ili im je kazao na kojem su mjestu sakrivene posvećene Hostije, da se mogu pričestiti. Tako su mogle nahraniti svoju dušu, ali ne samo one, nego i mnogi drugi. Odvažne mlade djevojke nosile su sv. Pričest i u zatvore, jer je i u njima bilo kršćana. Ni jedan svećenik nije to mogao učiniti, a odvažnih mladih ljudi, koji bi to učinili nije više bilo. Zato su djevojke smjele nositi sv. Pričest zatvorenicima. Oh, one su to činile tako rado.

Posvećene Hostije nisu mogle nositi u zlatnom kaležu. Umotale su ih u tanki papir. Izgledalo je kao da nose kolače ili čokoladu, i nitko nije sumnjao da je nešto drugo u zamotku. Ali Hostije su Hostije, sam dragi Isus, pa ma kako ih nosili. Toga su djevojke bile svijesne. Dobro su pazile na sv. Hostije, i radije bi umrle, nego li dopustile, da im netko otme to dragocjeno blago. Uvijek su išle po dvije. Ona, koja je nosila svete Hostije ulazila je u zatvor, a druga je ostajala kod stražara. S njima je čavrljala i smijala se.

Nemoguće je opisati koliko su se zatvorenici radovali, kada su dobili svetu Pričest. Svaki puta su molili da im opet donesu Isusa. Oni nisu nikada znali kako dugo će još živjeti, a nitko od njih nije

htio umrijeti bez Spasitelja. Svaki puta, kada su stražari izveli neke da ih ubiju, ostali su u zatvoru plakali od straha i žalosti.

Koji puta se dogodilo da je i stražar ušao s djevojkom u zatvor. Tada djevojka nije smjela pokazati sv. Hostije i morala ih je opet ponijeti. Ne može se reći tko je onda bio žalosniji, da li djevojka ili zatvorenici.

Jednom je jedan stražar htio saznati što je u zamotku. Htio ga je djevojci istrgnuti iz ruke. Djevojka se branila svom snagom. U neopisivom strahu bježale su obadvije bez daha prema gradu, ulicom ovamo, ulicom onamo, dok svaka nije našla skrovište.

Djevojke su ipak i dalje posjećivale zatvore. One su se pouzdavale u dragog Boga, i bile su pripravne, ako ustreba, za Njega i umrijeti. Radije umrijeti, negoli dopustiti da im otmu Isusa. Radije umrijeti, nego-li se više ne pričešćivati, radije umrijeti, negoli ne moći drugima donositi sv. Pričest. Zato, što su toliko ljubile Isusa, zato su i one i onaj svećenik bili odvažni i nisu se bojali.

+

To je bila pripovijetka o jedno čistaču cipela i o nekoliko djevojaka. I kad je pripovijedanje završeno, medju djecom je još uvijek vladala potpuna tišina. I u

cijelom razredu, koji je bio prilično velik, nije bilo ni jednog djeteta, koje nije poželjelo da i ono učini nešto slično za Isusa. Župnik je gledao djeci u oči i rekao: "Vi vjerojatno ne ćete nikada smjeti nositi sv. Hostije drugim ljudima, ali ako po sv. Pričesti postanete dobri i puni ljubavi, tada ćete i vi nositi ljudima, iako ne samoga Isusa u svetoj Pričesti, a ono Njegovu ljubav i dobrotu".

"Ali, za to čovjek uopće ne mora biti hrabar", izleti Luciji. Gospodin župnik se nasmijao: "Ipak, ipak, i za to treba srčanosti, i to koliko! Uostalo, nije srčanost potrebna samo zato da sv. Pričest odnesemo u zatvore. Ima mnogo onih, koji se iz ljudskog obzira boje primiti Isusa u svetoj Pričesti. Ako se vi cijeli život ne budete bojali često ići na sv. Pričest, onda će Isus biti s vama zadovoljan, pa makar i ne učinili nešto onako veliko, kao one djevojke." Svako dijete je pomislilo: "Ja se ne ću nikada stidjeti ići često na svetu Pričest." Dragi Bog, koji ne samo da pozna svaku ljudsku misao, nego koji i vidi, kakova će biti njegova budućnost, znao je, da će se neki od ove djece stidjeti i iz ljudskog obzira ne će ići na sv. Pričest.

Kod kuće su navečer mnoga djeca pripovijedala tu pripovijest o odvažnim djevojkama. Nikica ju je pripovijedao u svojoj sobi, samo svojoj majci, kada su završili večernju molitvu.

O DOBROJ I ZLOČESTOJ LUCIJI

Lucija Š... bila je po redu drugo dijete u obitelji. Starija sestra se zvala Lidija, a mladja Patricija. Ona je bila još posve malena, istom je imala nekoliko mjeseci. Doživjela je u svom životu samo ljeto i jesen i ovu zimu, koja joj je prva u životu. Četverogodišnji brat zvao se Ivica.

Lucija se zvala - upravo Lucija. Tako je bilo zapisano u velikoj matičnoj knjizi u župnom uredu. U školi su je zvali Luce. Kod kuće su joj od milja skraćivali njezino lijepo ime, i jednostavno ju zvali Cija. Ni to nije bilo loše, jer je bilo izraz velike ljubavi. Kada Cija jednom odraste, vjerojatno će se zvati Luca.

"Htjela bih znati hoće li i kod nas jednom biti gradjanski rat", rekla je Cija, kad se vratila kući s vjeronauka. Ne baš oduševljena "važnim" pitanjem svoje kćeri, odvrati majka: "Nadamo se, da ne će, dijete." "Pa to je šteta", reče djevojčica vrlo ozbiljno. Majka se još više začudila.

Povijest hrabre djevojke, koju je djevojčica čula prije pola sata, nije joj više dala mira. Učinila je na nju silan

utisak. Cija je neprestano mislila na onu junakinju, kojoj je stražar htio oteti sv. Pričest. Ni ona ne bi bila manje hrabra, kada bi njoj htjeli oteti Isusa. Upravo je šteta, da Mu ona to ne može pokazati. Sve je Cija ispripovjedila svojoj majci. Nije zaboravila baš ništa. Sada je tek majka razumjela njezino značajno pitanje: "No radi toga ne ćemo željeti da kod nas izbije gradjanki rat", reče majka. "Ti možeš i na drugi način pokazati Isusu svoju hrabrost. Pričekaj samo, dok malo narasteš. Ima mnogo ljudi, koji otimaju dušama Isusa. Ne Isusa u svetoj Hostiji, nego otimaju Isusa iz duše. Oni to čine, kada zavode ljude na teške grijehe i tako im otimaju posvetnu milost. Tvoja majka uvijek moli za tebe, da ti se tako šta nikada ne dogodi."

"Ne boj se,majko, ja ne ću dopustiti da mi itko otme Isusa", povika Cija neobično oduševljeno. Sigurno je ozbiljno mislila, ali kako će to biti teško,to tada još nije mogla znati.

+

Majci je bilo drago, kada je vidjela kako je njezino dijete oduševljeno tom pripovijetkom. Htjela je iskoristiti čas povjerenje i zapita Ciju, kako stoji s njezinim danom prve Pričesti. Na to se Cija nešto zamisli. Cijele nedjelje se kod kuće nije s nikim svadjala, ali što joj se upravo dogodilo na putu iz škole, nije se usudila ni spomenuti.

Kada su silazili niz školske stepenice, rekla je u oduševljenju drugim djevojčicama, da se ni ona ne bi bojala zlo čestih stražara. Čulo je to nekoliko dječaka, i oni su joj se radi toga rugali. To je Ciju razbjesnilo. Nije mogla podnijeti da sumnjaju u njezinu hrabrost. Od srdžbe nije mogla ni govoriti, ali zato je, koliko je više mogla, isplazila dječacima svoj jezičak.

Da, da, Lucija i njezin jezik! To je upravo kao s onim crvenim ormarom na željezničkoj postaji. Kad unutra ubacino kovani novac, povučemo samo jednu polugu, i već ispada čokolada. To ide jako brzo. Kod Lucije ide to još brže. Treba joj reći samo jednu riječ, koja joj nije po volji, i već je isplazila jezik. Inače je ona bila tako mila, ali čim ju je netko ismijavao, upravo je podivljala. Bila je to prava šteta za tako lijepo dijete i njezinu krasnu dušu. Kada je isplazila jezik, njezino lice je postalo tako ružno, da ne bismo mogli vjerovati, da je to lice tako pristale djevojčice. Ni Andjeo Čuvar nije je mogao više gledati.

To je bila glavna Lucijina pogreška, radi koje je dobila mnogo ukora i opomena. To zlo navike htjela se djevojčica kao prvopričesnica odviknuti. Da Lucija može biti čas zločesta, a čas iza toga opet dobra, upravo je pokazala. Dječacima je isplazila jezik, a pola sata kasnije uvjeravala je majku, da bi mogla za Isusa i umrijeti. Da, Da, Lucija je mogla srditi se i moliti, biti osvetljiva i oprostiti. To je ona pokazala nekoliko dana kasnije.

Lucija je upravo odlučila da će na povratku iz škole biti uljudna i da se ne će s nikim svadjati, ali kada joj se Maks ne bi rugao. Vraćali su se s vjeronauka. Kada barem Maks ne bi morao ići istim putem kao i ona, pomisli Cija. Onda bi ona lako mogla održati svoju odluku i ne bi se ni s kim svadjala ni kod kuće, ni u školi. Samo radi Maksa je pokatkada bilo teško, da ostane mirna. Tu i tamo, on je bio posve uljudan i drag, a onda je opet napravio kakovu glupost. Ujedljivo je zabadao, dok se nije na njega razljutila.

To se Luciji upravo sada opet dogodilo. Jako se razljutila, i mogla bi odmah poletjeti na Maksa, izudarati ga, ili povući za kosu, kako je to već radila. Kada se Lucija jako rasrdila, bila je jako kao kakav dječak. Snage joj nije nedostajalo, ona je tu. Ali, bilo je nešto drugo po srijedi: prvopričesnička odluka. Lucija potrča kući, a suze su bile blizu. Majka je to odmah opazila. Željela je znati, što se opet dogodilo. "Maks me je ismijavao i dobacivao mi je", tužilo se dijete. "Što je rekao?" pitala je majka. "On je - on je vikao: obriši nos, a drugi su odmah za njim počeli dobacivati", reče Cija kroz suze.

"I zbog toga si ti srdita?"

"Da, majko."

"I ti si se svadjala?

"Ne, ja sam samo rekla Maksu, - pričekaj samo, dok je ne budem više prvopričesnica..."

"Tako, tako, - kada više ne budeš prvopričesnica. Što ćeš onda...?" Lucija u žurbi upade majci u riječ: "Onda ću ja Maksu isplatiti, da zapamti, da mi se više ne ruga."

"To ne smiješ učiniti", reče majka.

Majka se morala nasmijati, ali ipak reče ozbiljno: "I onda, kada više ne budeš prvopričesnica, ne smiješ Maksu isplatiti. Nikada to ne smiješ učiniti."

Djevojčica nije ništa kazala. Od velikog zaprepaštenja nije mogla izustiti ni riječi.

"Zar ne, Cija, to je teško?" Lucija uzdahne i proguta suze, a majka nastavi: "I Isusu je bilo teško, kada su mu se zločesti vojnici rugali, pa ipak im nije ništa učinio. I tvojoj majci je već bilo teško, da se ne razljuti. Nedavno je u me zabadala jedna susjeda, da mi je lijepo, i da moram više mnogo raditi. A ja možda radim više od nje i možda bi morala spavati više od nje".

"Zašto je ona to rekla?" - pitala je Cija. "Ne znam ni ja sama", odgovori majka. "Možda zato, što nam zavidi na sreći. Možda zato, da moja Cija nauči od majke, kako moramo praštati".

"Zar si ti, majko, morala to učiniti?" - "Naravno!" "Da li si to naučila

u školi?" - ispitivalo je dijete dalje. "Kada sam ja išla u školu, i meni su se više puta rugali", nastavi majka, "a praštati sam naučila od Isusa. Mi ljudi moramo to neprestano kod njega učiti. Dodji, zajedno ćemo to uraditi".

Majka povede Luciju u sobu, u kojoj je na zidu visjelo veliko drveno raspelo. Sjedoše obadvije pred križ, a majka je pripovijedala Ciji, koliko su zla ljudi učinili Isusu. Sve je to Lucija već čula na vjeronauku. Bez prestanka je promatrala Isusa na križu, i uvidjala, kako je morao mnogo trpjeti. Ona je već dobila šibom, pa još i danas pamti kako to boli. A Isusu su zadali još više boli. To je moralo strašno boljeti.

"Da li su mu se i rugali?" - htjela je znati Cija, kada je majka za tren zašutjela. "Da, da, baš to su činili, i to mnogo razuzdanije negoli Maks. Hoćeš li još uvijek gojiti osvetničke misli prema dječaku?, kada je Isus zaboravio još veće nepravde?" - zapita majka. Lucija nije ništa odgovorila, ali je majka vidjela, da se ne želi osvetiti.

Još nikada nije Cija osjetila da je tako malena i zločesta kao u tih četvrt sata, kada joj je majka govorila o Isusovom praštanju. Doduše još su joj nekoliko puta došle napamet drske Maksove riječi. Skoro svaki puta se ražalostila, kada se sjetila da se tome obješenjaku ne smije

osvetiti.

Kada je pogledala veliki križ u sobi, rekla je sama sebi:

"Kako možeš biti tako zločesta, Isusu su se još više rugali, a On je sve praštao.

PETAK NAVEČER

U selu je prastari običaj da djeca, kada počnu pripravu za prvu sv. Pričest, svakoga petka navečer idu u crkvu. U crkvi mole da budu dobri prvopričesnici. Djeca to rado čine. Sigurno se i Isus veseli, kada dolaze k njemu. Ali Isus se veseli samo onda, kada su u crkvi dobri, kada se pobožno vladaju.

Tako misli i župnik. Nije on nikada zaboravio svoje prvopričesnike upozoriti da se moraju u crkvi mirno i pobožno vladati i onda, kada u crkvi nema odraslih, koji bi ih mogli vidjeti. Kroz zlatna vrata svetohraništa vidi ih Isus. Kada su djeca slušala te opomene, ni jedno nije ni pomislilo, da bude u crkvi nevaljalo.

Župnik se ipak kojiputa pitao: kako li se vladaju njegovi prvopričesnici u crkvi. Znade on dobro kako se lako djeca upuste u brbljanje. Znao je i to, kako đjavao mrzi prvopričesnike, i kako se trudi da postanu lakomisleni. Osim toga, vidio je, kako su djeca skakala sve do crkvenih vratiju, i kako su iz crkve izlazila nasmijenih lica. To mu se nije svidjalo.

Jednoga dana, popne se on na kor. Tamo je pričekao dok dođju njegovi prvopri

česnici. Nije dugo potrajalo, crkvena vrata se naglo otvore, nekoliko djevojčica udje i pojuri naprijed. Samo što nisu trčale. I pokleknule su jako površno, a onda su klekle na svoje mjesto. Nisu brbljale, ali nisu mogle ni moliti, jer su toliko trčale do crkve, da su se zapuhale i morale su najprije odahnuti.

Nekoliko trenutaka kasnije dodjoše i ostale djevojčice. Dvije od njih imale su jedna drugoj još nešto reći, i još uvijek nisu završile. Brbljale su sve do klupa. Tek kada su stigle na svoja mjesta, prestale su.

Opet se otvoriše teška crkvena vrata. One djevojčice, čije glave su uvijek okrenute natrag, gurkale su i druge da se i one okrenu. Rudina kapa pala je na pod. Mjesto da je podigne, šutao ju je nogom. Širokim prostorom izmedju klupa šutao ju je pravilno naprijed kao da je nogometna lopta. Neke djevojčice pokazaže prtom na dječaka, stisnuše zube i prošaptaše: "Ali, ali..." i nasmijaše se.

Stigli su i ostali dječaci, prvi Mišo. Nije brbljao, nije se okretao ni na jednu stranu, ali ipak su se sve glave okrenule. Postolar mu je u cipele udario nove klince i dječak je tek sada primijetio kako odzvanjaju. Počeo je koracati velikim korakom, da bi što bolje odzvanjale po crkvenom podu. Lice mu je sjalo od potajne radosti. Svidjalo mu se da može u velikoj praznoj crkvi praviti toliki

štropot. Činilo se da se tome više veseli nego samom Isusu na oltaru. Pri tom je mahao rukama poput svoga oca, seljaka, kada ide na vašar. Neki su Mišu odmah oponašali. Drugi su išli mirno na svoja mjesta.

Sve je to gledao župnik sa kora. To ga je neizmjerno žalostilo, i on pomisli: Jesu li moji prvopričesnici bili uvijek takovi, kada su bili sami u crkvi? Nije to mogao vjerovati. Ako i nije tako bilo i ovo, ovaj puta, je dosta.

Župnik sidje oštrim korakom niz stepenice. Dole nasta grobna tišina, a svakim korakom kojim se približavao djeci bivao je sve ljući. "Svi napolje! Kada se tako ružno vladate, ne veseli vam se Isus"

Pred crkvom su se djeca svadjala tko je kriv i tko se najgore vladao. Pa i oni, koji se nisu smijali i brbljali, osjećali su grižnju savjesti. Konačno su svi uvidjeli da to nije bilo dobro, jer nitko nije molio. Skoro nitko nije poklonio Isusu ni jednu lijepu misao.

Slijedeći puta išli su prvopričesnici s nemirnom savjesti na vjeronauk. Župnik je najprije pripovijedao kako je Isus s užetom istjerao iz hrama ljude, koji su zaboravili da je to kuća Božja. Djeca su već znala taj dogadjaj. Ali sada je na male grešnike učinio poseban utisak. Činilo im se da su zli kao i oni Židovi. Najviše ih je zabolilo, kad je župnik rekao da to zna i Isus, i da se više ne veseli svojim

prvopričesnicima. Osim toga, župnik misli, da su se oni više puta tako vladali.

Kod posljednjih riječi počele su se neke djevojčice vrtjeti. Lucija počne dizati prstić, ali se ipak nije usudila da ga posve podigne. Kada ju je župnik zapitao što hoće, odgovori: "Da Rudo nije šutao kapu, mi bismo svi bili mirni". I Mišo je mislio: Onda ja ne bih udarao cipelama. Rudo je u sebi uzdisao: Da mi nije kapa pala na pod, kad sam uzimao sv. vodu, ja je ne bih šutao.

Lucija nije to rekla da tuži Rudu. Župnik je to već sve znao. Rekla je to samo zato, da župnik ne misli, da su se oni uvijek tako vladali. I drugi su glavom potvrdjivali Lucijine riječi. Župnik je rado vjerovao da je to bilo samo ovaj puta, jer bi to inače bilo previše žalosno. Kada je pitao: "Tko u crkvi nije nikada brbljao i smijao se?", podigao je ruku Nikica. To je posebno obradovalo dušobrižnika, jer je znao kako je taj dječak nemiran i živahan.

Svećenik je još jednom preporučio svojim prvopričesnicima da se sa strahopočitanjem vladaju na svetom mjestu: "Sada ste se uvjerili, da nitko više nije sabran, čim tko učini kakovu glupost. A Isus ne vidi samo onda, kada ste na svojim mjestima. On vidi sve do crkvenih vratiju. Zato se morate pobožno vladati čim udjete u crkvu.

Ipak su svi bili kažnjeni. Nitko to

nije očekivao. Odsada ne smiju više sami ići u crkvu da se mole. Nekima se činilo da više nisu prvopričesnici. Neke djevojčice se pomislile: sada će nas Isus manje voljeti, nego li prvopričesnike prošle i pretprošle godine.

Rudi, Mišo i još trojica, koji su udarali cipelama, morali su ostati nakon završenog sata. Oni su bili posebno kažnjeni. Rudi ne će tako skoro napraviti kakovu glupost u crkvi.

Da prvopričesnici više ne smiju petkom navečer ići u crkvu moliti, saznala su brzo sva djeca, a i roditelji. Stidjeli su se radi toga. A onda se jednoga dana dogodilo nešto neočekivano. Nakon vjeronauka pošao je župnik sa svojim prvopričesnicima u crkvu. Smjeli su doći u svetište, sasvim blizu oltara. U prva dva reda klečali su dječaci, a iza njih djevojčice. Još nikada nisu bili tako blizu svetohraništa. U sredini medju djecom klečao je župnik i predmolio kratke molitve, koje su djeca ponavljala. A onda župnik zašuti, da djeca reknu Isusu nešto svoje, osobno. Zavladala je još veća tišina. Nitko se nije okretao, nikome nije došla na pamet ni jedna glupost. Svi su pokušavali nešto reći Isusu, i svako je mislio: Isus je čuo baš mene.

Budući da su dobro učili i bili poslušni, išao je župnik još koji puta s nji

ma u crkvu. Jednom s dječacima, drugi puta s djevojčicama, a onda opet sa svima skupa. Uvijek je bilo, puno, puno ljepše, negoli kada su išli sami. Djeca su sada znala, da se župnik na njih više ne ljuti, i da ih Isus voli barem toliko, koliko i prvopričesnike prijašnjih godina.

Kada je župnik vidio kako rado posjećuju Božanskog Prijatelja djece, dopustio im je da smiju Isusa posjetiti i onda, ako dodje s njima netko od ukućana, npr. majka. Nekima su se tada zasjale oči, kao da im je ispunjena posebna želja. Kada je to Maja kod kuće pripovijedala, rekla je majka: "To bi zaista bilo lijepo, samo kada bih ja imala više vremena..." Maks nije kod kuće ništa rekao. Njegovoj majci takova što ne bi nikada palo na pamet. Uostalom, župnik ne vidi tko ide, a tko ne ide.

Nikica nije skoro ni jedan tjedan zaboravio moliti majku da podje s njime u crkvu. I ona je išla. Kada je morala izaći da obavi kakav posao, povela je dječaka sa sobom i navratila u crkvu. Kada nije imala vremena, išla je s njime Monika ili Andjelka. Isto tako je radila i Lucijina majka. Kroz cijelu godinu morala je kao domaćica izlaziti radi koje sitnice. Zašto ne bi izašla i radi ovakovog razloga? Što bi ljepše mogla i poželjeti, nego da kojiputa sa svojom prvopričesnicom, posve sama, klekne pred Spasitelja, jedna uz drugu, majka i kćerka. Lucijinom dušom

prolazile su u tim časovima radosne misli: sada majka govori Isusu o meni. Ponekad je krišom pogledala majku, koja je klečala nepomično i nije skidala pogleda sa zlatnih vratašca. To se duboko dojmilo njezinog dječjeg srca. Majka je baš molila: "Isuse, kada moje dijete ostane jednom samo na svijetu, i kada pomisli da nema nikoga tko bi mu htio pomoći, sigurno će se sjetiti, kako se njegova majka za vrijeme prvopričesničke priprave s njime Tebi molila. To će mu opet dati snage". Ona, a i druge majke, molile su još više za svoje prvopričesnike kod sv. Mise, pa i u radne dane.

NA GRADILIŠTU

Već je bilo blizu proljeće. Snijega je skoro nestalo. Jednoga dana je Nikica ugledao nešto novo. Na livadi iza njihove kuće ležale su dugačke grede. Nikica je iz razgovora u kući saznao da će se tu graditi nova kuća. Razmišljao je: Kakva li li će biti? A onda je opet na to zaboravio -- do onoga dana, kada je kamion počeo dovažati daske, tačke, opeku, vreće cementa itd.

Pred večer, kada su se dječaci iz Južne ulice vraćali kući iz škole, imali su što vidjeti. Veselo su se zabavili na gradilištu. Na jednoj drvenoj ploči pisalo je: "Nezaposlenima ulaz zabranjen", ali dječaci kao da nisu znali čitati.

"Zaboga, kako to izgledaš", povika majka, kada je Nikica stigao na večeru. Kaput je bio prljav od skakanja u novo iskopane jame, a ni hlače nisu bile čiste, jer ga je Jakov vozio u tačkama. Ni otac, ni majka nisu ga karali, ali je novo gradilište za njega propalo. "Ali drugi će ipak ići", usudio se tiho primjetiti. "Ni oni ne smiju, pa ako i budu išli, ti ne smiješ, ti moraš slušati". Otac još nastavi: "Uostalom, ti znaš da si prvopričesnik.." Oh, jao! On se toliko radovao da će sutra navečer opet otići tamo.

Nikica nije mogao niti zamisliti da je tako teško biti dobar prvopričesnik. Nije dosta samo dobro naučiti nauk o sv. Pričesti. Nije dosta ni to, da rado i pobožno moli. Od kako je Nikica svaku večer molio s majkom, bila mu je molitva mnogo ljepša i molio je radije. Najljepši časovi za vrijeme njegove priprave na prvu Pričest, bili su ono četvrt sata, kada je sam s majkom molio i razgovarao. Prije nije nikada volio ići ranije u krevet , pogotovo ne, prije drugih. Sada je jedva dočekao čas, da majka uhvati malo vremena da može poći s njime. Ako koji puta nije mogla odmah poći, to je ipak došla kasnije. Majka je dobro znala zašto ona to radi. Znala je dobro kako je važno i od Boga blagoslovljeno vrijeme u kojem se dijete pripravlja na prvu sv. Pričest. Bila je uvjerena da sada, u nekoliko nedjelja, može učiniti više za dušu svoga djeteta, negoli inače u nekoliko mjeseci. Zato nije žalila truda i nastojala je svaki dan naći nekoliko časova za svoga sina prvopričesnika. U tim časovima čuo je od majke mnogu dobru riječ. Pa ako i nije mogao sve zapamtiti, njegov Andjeo Čuvar sačuvat će je za njega za kasnije.

U tim lijepim večernjim časovima nije razborita žena samo davala, nego je i ona dobila štogod lijepa. Nema ništa ljepše za majku, nego kada smije zaviriti u dušu svoga djeteta. To je mogla Nikicina majka. Kada je tako razgovarala sa svojim

djetetom, činila joj se njegova duša kao mali vrt. U tom vrtu opazila je ona ovdje i ondje po koji korov, ali isto tako i po koji lijepi cvijet.

Nikica je otkrio da njegova majka posjeduje oči koje ulijevaju povjerenje. Kad ga je njegova majka mirno pogledala, on nije mogao ništa drugo, nego joj se potpuno povjeriti... i kazati joj sve, ama baš sve. Učila je s dječakom neke molitve koje će kod sv. Pričestiti moliti sada, a i kasnije. Kada je majka išla na sv. Pričest, sjetila se koje molitve koju je učila zajedno sa svojim dječakom na večernjem časkanju i rekla bi je Gostu svoje duše.

+

Dužnost je prvopričesnika da održi svoje obećanje. Nikici je to još uvijek bilo jako teško. Bilo je to za njega teže od malih žrtvica na koje ga je upozorila majka i koje je on rado prinosio iz ljubavi prema Isusu. Kako teška može biti takova odluka, osjetio je Nikica, kada je iskrsla novogradnja. Pa zar se kuća mora graditi baš sada, kada je on prvopričesnik, mislio je mnogo puta. Sa kućnog stubišnog prozora promatrao je kako gradnja napreduje. Jednoga dana dodje kući sav žalostan. Drugovi su ga ismjehivali, on je budala, kada se više ne usudi ići na gradilište.

Majka je tješila svoga dječaka. Nakon mu je rekla da su budale ona djeca, koja ne slušaju i koja se drugima rugaju,

dječaka je to još često bolilo. Zidovi kuće bivali su sve viši, a i njegova želja da pogleda kako iznutra izgleda, bivala je sve jača.

Jednom je otac, kao činovnik osiguravajućeg društva morao na put, a tada se nešto dogodilo. Nikica je nosio na poštu majčino pismo. Drugovi su mu dovikivali s gradilišta: "Hajde, brzo"; govorili su mu: "Ne budi tako lud". Samo ću na brzinu pogledati - pomisli dječak.

Već su se vidjeli vanjski i nutarnji zidovi. Ovdje će doći vrata, tamo prozor. Preko prozorskog zida položili su Franjo i Jakov dasku, i sjeli da se ljuljaju. Nikica je samo promatrao. Srce mu je nemirno kucalo. Nakon nekog vremena popustile su opeke i pale dole, jer žbuka još nije bila dovoljno suha. Dječaci su ih opet postavili na staro mjesto, kao da se nije ništa dogodilo, a dasku premetnuše na drugi prozor.

Na drugoj strani, gdje su zidovi bili još viši, bilo je nešto novo. Na jednoj visokoj gredi visio je željezni kotačić, kolotur. Kroz njega je prolazilo debelo uže, a oba kraja užeta bila su na zemlji. "Povuci me gore", reče Franjo Jakovu. Dva dječaka vukla su svom snagom, ali nije išlo. Dvanaestgodišnji dječak bio je pretežak. Njegov brat, Marko, koji još nije išao u školu, bio je isto na gradilištu, ali on se bojao. Dječaci pozovu Nikicu. Kad je Nikica oklijevao, smijali su mu se

da se boji više od malog Marka. Nikica nije mogao podnijeti da mu to dva puta kažu. Stane ispod velike kuke na kraju užeta i uhvati se čvrsto rukama za nju. Trojica velikih povukoše svom snagom. Vukli su ga sve više. Nikica je klicao, koliko ga je grlo nosilo, i nije ni pomislio da bi ga majka mogla vidjeti, i posve je zaboravio svoju odluku.

Sada se ohrabrio i mali Marko. Zaželio je da i njega povuku gore. Jedva što su ga povukli metar iznad svojih glava, strahovito se uplašio i htio je dolje. Vikao je i vriskao, a dječaci su mu se smijali. Upravo u to vrijeme vozio se kroz Južnu ulicu jedan stražar. Čuo je deranje. Sidje sa svog motora i dodje neprimjetno na gradilište.

"A tako, derani,..." odjeknuo je poput grmljavine njegov glas. Dječaci se prestraše. Od straha puste uze i Marko pade munjevitom brzinom na hrpu pijeska. Sreća, što nije bio na većoj visini. Samo mu je krv curila iz nosa, inače mu se nije ništa dogodilo. Četiri grešnika stajala su pred stražarom i nisu se usudili ni maknuti. Stražar je galamio: "Zar ne znate da je zabranjeno dolaziti na gradilište? Što bi bilo da je koji slomio ruku ili nogu?" Konačno izvuče notes i zapiše adresu njihova oca. "Poslat ću ocu rješenje o kazni, zar ne, obradovat će ga to?" - prijetio se stražar. Potišteni derani odšuljaju se s gradilišta.

Prestrašen potrči Nikica na poštu, ali nije mogao veselo poskakivati. Strah mu je ušao u kosti. Da, tata će se veseliti, mislio je, a u srcu ga je stezalo. Kod kuće ga je majka korila gdje je tako dugo. Nikica se trudio da joj sve kaže, i ono o kaznenom rješenju i o krvi koja je curila Marku iz nosa. Najbolje je da majka odmah sve sazna. Majka je samo rekla: "Tata će se jako veseliti". - O, ta strašna riječ, pomisli Nikica. Zašto se sve to moralo baš dogoditi: stražar, vlastita savjest, pa sada još i majka. Da ga barem odmah kazni, da ga ispraši vanjačom ili štapom za isprašivanje sagova, kao što je to prije radila. Ništa nije tako strašno, kao priznati ocu da opet nije održao svoje prvopričesničko obećanje.

Kada je Nikica otišao spavati, ostavi otškrinuta vrata od sobe, nadajući se da će majka doći po običaju. Ali majka nije došla. Nešto će se dogoditi, govorila je prvopričesniku njegova grešna savjest. Možda će doći sa šibom. Bojao se, ali i radovao. Radije neka dodje mama sa šibom, nego li priznati tati...

Majka nije došla. Nikica skoči iz kreveta i plačući poviče sa vratiju: "Mama, zar ne ćeš doći?" "Ugasi samo svjetlo i zatvori vrata, danas ne ću doći"- odgovori majka. Bilo mu je draže da je došla sa šibom, nego li da uopće nije došla. Sakrio je glavu medju ruke i plakao.

Drugog dana dječak se umiljavao maj-

ci. Više puta je htio upitati za jučerašnji dan, ali riječ bi mu zapela u grlu. Ni majka nije ništa spominjala. On joj je bio tako blizu, a ona kao da to nije zamjećivala.

Navečer je stigao tata. Majka je bila dugo kod njega u radnoj sobi. Kada je izašla, poslala je Nikicu unutra. Dugo je otac promatrao svoga sina. Napokon reče: "Ovaj puta ne ćeš dobiti batina, iako si ih zaslužio. Za zločestog prvopričesnika ima i drugih kazna". Nikica je htio pripovijedati kako je sve bilo, i da je on htio samo pogledati, ali tata mu nije dao do riječi. "O tebi moram govoriti sa župnikom. Vidjet ćemo, hoćeš li ti uopće ići na prvu svetu Pričest. Budući, da ne želiš razveseliti Isusa, ni mi se ne možemo veseliti tebi. Mama više ne će s tobom navečer moliti. Preko dana više ne moraš ići u crkvu. Kada te Isus u crkvi vidi, sigurno ti se ne veseli. Više ne trebaš pripovijedati što je bilo na vjeronauku i nitko više s tobom ne će učiti. Nauči se već jednom slušati.- Izlazi napolje".

To Nikica nije očekivao. Batine bi prošle, ali ovako nije sve prošlo. Iza večere, kod koje je vladala grobna tišina, reče majka, kao obično iza molitve: "Još jedan Očenaš za našeg prvopričesnika".- "Mi nemamo više prvopričesnika", zagrmio je otac. Svi su se začudjeno pogledali. Nikica bi najradije propao u crnu zemlju. Dva potoka suza potekoše

mu niz obraze. Andjelka ga je samilosno promatrala. Nije ni primijetila da više nikoga nema u sobi. Smetena, napola se prekrsti i izadje. Činilo se, kao da andjeli koji stanuju u svakoj dobroj kući, u svim sobama jadikuju: "Nema više prvopričesnika!"

Prolazio je dan za danom. Mnoštvo pitanja motalo se dječaku po glavi, a u duši je osjećao da ga štošta optužuje. Nije mogao vjerovati da ne će smjeti ići na prvu sv. Pričest, ali ipak se je bojao. Otac mu je predbacio i to, da već dvije nedjelje nije slušao. Nedavno se je sa Andjelkom i drugom djecom na igralištu zabavljao. Kada se smračilo, Andjelka je došla kući, kako je majka rekla. Prvopričesnik nije došao. Došao je kući sat kasnije.

Nikica se osjećao nesretnim. Na cijelom širokom svijetu sigurno nije nitko tako nesretan kao on. Prošla je cijela nedjelja. Nikica nije više mogao izdržati. Kada su ostali sami, pojuri Nikica majci. Kroz plač molio je obećavao.

I majka je cijelu nedjelju trpjela radi svoga sina. Kojiputa je pomislila: možda je otac bio prestrog, a onda mu je ipak morala dati pravo. Ako Nikica prije prve svete Pričesti ne mora pridonijeti nikakove žrtve, on će se i kasnije pričešćivati, a ne će se popravljati.

Majka obeća sinu, da će razgovarati s ocem. Otac je poustio, ali dječak je

morao na sebe preuzeti kaznu, koju će osjećati do prvopričesnog dana. Do toga dana mora čistiti u kući sve cipele. Nije to bila mala stvar, jer Nikica nije volio čistiti cipele i čistio ih je vrlo rijetko. Sada je odmah pristao, samo da opet smije biti prvopričesnik. Od te subote opet se iza obroka molio Očenaš za prvopričesnika. Navečer je majka opet sjedila na krevetu svoga najmladjega i opet je sa svojim sinom polazila u crkvu.

Nikica je besprijekorno čistio cipele, a isto je tako i slušao. Sada je shvatio kako bi bilo žalosno, kada ne bi smio ići na prvu svetu Pričest sa ostalom djecom. Možda je majka pogadjala njegove misli, jer mu je govorila: "Nije samo bolno, kada čovjek ne smije ići na prvu svetu Pričest, nego je uvijek zlo, kada ne možemo ići na svetu Pričest!"

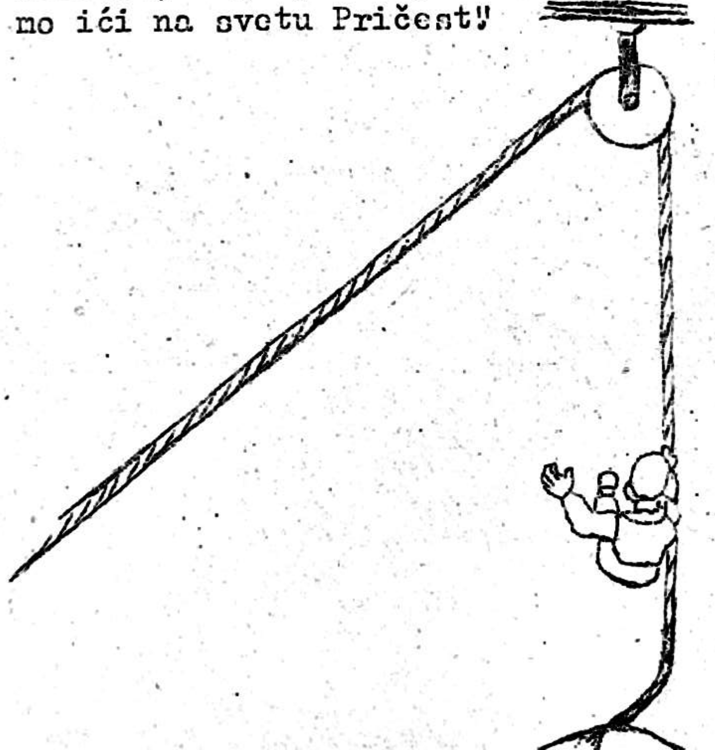

NOVA LUTKA

Bio je pokladni četvrtak. Djeca su po selu hodala kao "maškare". Neka su bila ljepše spremljena, druga slabije. Tko nije imao takovo odijelo, potražio je nešto staro, i to obukao, a tko nije imao ni to, namazao je lice čadjom ili bojom.

Prvopričesnici nisu išli u "maškare". Zabranio im je to župnik. Ne zato što bi to bilo nešto zlo, tada ne bi smjeli ići ni ostali, nego zato, što su oni kao prvopričesnici trebali pridonijeti posebnu žrtvicu. Većina je to činila rado.

Lucija je toga dana prvi puta iznijela na ulicu svoju lutku, koju je dobila za Božić. Nije to bila lutka toliko za igru, koliko je ukrašivala stan. Zato je uvijek stajala u velikoj sobi na pećici. Nije bila obična lutka. Tijelo joj je bilo izrezbareno od drveta, a lice joj je bilo posve smedje. Imala je "plisiranu" haljinu i pravi pravcati slamnati šešir. Otac je govorio: "To je djevojka u narodnoj nošnji.".

Budući su bile poklade, smjela se je Lucija s lutkom igrati i ponijeti je na ulicu. Jako se veselila. Zamišljala

je , da je ona njezina mama. Zato je lutku tetošila, kao majka svoje dijete. O, kako će se s njom rado igrati i ostale djevojčice! Ali nije došla ni jedna. Kako to? Pa bile su poklade. Pokladne zabave bile su im milije. S lutkom se mogu igrati cijelu godinu. Lucija je ipak dobila društvo. Bio je to Maks. On je isto bio prvopričesnik i nije smio ići u"maškare". Velikim ponosom pokazivala je djevojčica dječaku svoju lutku. "Dodji, mi ćemo je krstiti" - reče Cija. Djeca su često i rado krstila svoje lutke. U starim jastucima su ih nosili okolo. Komad starog zastora bio je krsni veo.

Maks je najprije pristao na prijedlog, a onda najednom reče: "Igrajmo se sprovoda, to će biti mnogo "lipše", nego li krštenje. Istoga jutra bio je u selu sprovod, zato se toga i sjetio. Djevojčica u prvi mah nije znala kako se to radi. Ali što je dulje slušala Maksa, to se više oduševila.

"Mi ćemo u snijegu iskopati jamu. To će biti grob. Ja ću donijeti štap, to će biti križ. Njega ćemo zabosti u zemlju. Ti moraš donijeti grančicu zelenila i čašu sa svetom vodom. Onda moramo pred grobom stajati, plakati i moliti". "Veličanstveno!" Lucija je već sada bila ganuta. Ona skoči u kuću da donese svetu vodu, a Maks potrči kući da potraži štap.

"Mi ćemo imati sprovod", vikala je Cija, i u veselju zaboravila da ne smije toliko vriskati, jer sprovod je uvijek tužan dogadjaj. Radoznala sam, kako će to biti mislila je majka. Sa svetom vodom i zelenom grančicom dodje Lucija natrag u vrt. Maks je upravo pilio štap od metle. Zatim izvuče iz džepa komadić uzice, priveže kraći komad drveta na veći, i križ je bio gotov. Kad ga je zabo u zemlju, pomisli Lucija: izgleda kao pravi grob. Dječak je lopatom odbacivao snijeg. Grob je bivao sve veći i dublji. Kopao je dok nije došao do zemlje, snijeg je bio visok 2o cm. "Sada moramo lutku položiti u grob", reče Maks, a onda ćemo zatrpati snijegom". Na to Lucija nije pristala. Kad je vidjela prljavu zemlju, reče: "Lutka će biti prljava i mokra". Maks reče važno: "Moramo je najprije staviti u lijes". Ali, gdje će naći lijes za lutku? Takova šta sigurno nema na cijelom svijetu, jer nema mrtvih lutaka. "Znaš što?" - reče Maks: "Donesi jednu kutiju od cipela. To će biti lijes".

Cija odjuri brzo u kuću misleći: kada se Maks više nikome ne bi rugao, bio bi drag dječak. Kako je lijepo s njime se igrati.

Dok je Cija tražila kutiju od cipela, bijeli lijes za njezinu dragu lutku, dječak je pregledavao lutku izbliza. Bila je lutka posebne vrste i baš

radi toga se nije svidjala Maksu. On naime nije mogao trpjeti da druga djeca imaju nešto lijepo. Tada je osjećao kao zločesti Kain, kada je promatrao Bogu dragu žrtvu svoga brata Abela. Postao je zavidan. Kao što je Kain, kada je postao zavidan, počeo misliti o zlu, i ubio svoga brata Abela, tako je zavist i od Maksa napravila zločestog dječaka. Gdjegod mu se pružila prilika uništavao je djeci njihove najmilije i najljepše stvari. Nedavno je tako dugo vrtio Pavi nonaliv pero, dok ga nije pokvario, a onda se smijao i rekao: "Nije uopće ništa vrijedilo". Ili je taj obješenjak tako dugo tvrdio da tudje stvari nisu lijepe, i ismijavao je djecu tako dugo, dok se nisu razljutila, ili dok im nije pokvario veselje nad njihovim darovima.

Tako je bilo i sada s Lucijinom lutkom. Dok je dječak, koji se uvijek hvalio, kako je njegov otac bogat, promatrao malu lutku u narodnoj nošnji, ušulja se u njegovo srce zavist. Čupkao je kaputić, gnjeo šeširić i tražio da nešto pokida na lutki, jer nije mogao podnijeti da djevojčica ima tako lijepu lutku. U početku htio ju je samo nakar malo ražalostiti, a onda mu padne na pamet jedna zla misao. Ta je sigurno potjecala od djavla. - Maks uze pilu i otpili drvenoj lutki glavu. Kada se Lucija vratila s kutijom od cipela, ležala je lutkina glava s priljepljenim slamnatim še

šircem u snijegu, a pored glave tijelo. Luciji ispade kutija od zaprepaštenja. U prvi mah nije mogla progovoriti niti riječi. Maks je govorio važno, kao da ozbiljno misli, ali pun zluradosti: "Mislio sam da lutka mora najprije umrijeti, ako je hoćemo pokopati. Zato sam joj odrezao glavu. Ovako se bolje vidi da je umrla". Kod tih riječi malo zažmiri, a crna zloća virila je iz njegovih očiju.

Cija počne plakati u sav glas, tako jako, da je majka izašla na vrata. Maks je smatrao da je najbolje da otidje kući. Posprdno je rekao zaplakanoj djevojčici: "To i tako ne bi bio pravi sprovod, jer nitko nije plakao". Sada se tek Cija rasrdi. Naglo iščupa križ iz zemlje i baci to držalo od metle na dječaka. Maks je ipak imao toliko vremena da pobjegne.

"Što je to?" - glasno je grdila majka. "Zar te nije stid!? Takova šta raditi nekoliko tjedana prije prve svete Pričesti. Nabacivati se sa štapom, poput kakovog zločestog dječaka".

"Ali Maks je otpilio lutki glavu" - viknu djevojčica kroz plač.

Kada je majka vidjela tu nezgodu i sama se načas razljutila. "Da, da, samo se tornjaj, ti zločesti dječače" - povikala je za dečanom. On se još jednom na vratima okrenuo i pogledao natrag. Lucija

skoči na vrtnu ogradu i isplazi prvopriče snika svoju jezičinu što je više mogla. Volila bi da ima tako dugi jezik, kako je ulica široka, da Maks dobro vidi da mu je isplazila jezik. "Hoćeš li prestati!" - otrgne ju majka s ograde. "Pa ti si sama rekla da je Maks zločesti dječak" - branila se djevojčica. "To je istina, ali radi toga mu ti ipak ne smiješ plaziti jezik". Cija to nije mogla vjerovati. Bila je jako srdita. "Pa on mi je uništio lutku..." "Ni radi toga ne smiješ" - reče majka. "Zašto ne, majko?" - ispitivalo je dijete. "Zato, što si ti prvopričesnica..." "Uvijek moram biti dobra i ne smijem učiniti ništa zla, jer sam prvopričesnica. Najvolјela bih da nisam prvopričesnica" -reče Lucija srdito i prkosno.

"Što si kazala?" - okrene se majka. "Stidi se, kada takova šta govoriš i misliš! Biti prvopričesnica i smjeti doći Isusu, vrijedi tisuću puta više, negoli stotinu lutaka. To ne ću nikada više da čujem iz tvojih usta, jesi li razumjela? Ali ne samo ja, i Isus to ne želi više čuti". Posramljena Cija, obori pogled. Nije ona baš tako ozbiljno mislila. Ali ju stvarno jako boli, što je uništena njezina lijepa lutka. Majka pokupi prepiljenu lutku i odnese je u kuću. Za njom je tapala Cija i plakala čas glasno, čas tiho, i pregačom brisala suze.

Tako je završio sprovod. Nije to bio

pravi sprovod, ali jedno je bilo kao kod pravog sprovoda - plač. Sigurno nitko još nije tako urlao kod sprovoda, kao Lucija za svojom lutkom.

"Sada više nemam lutke" - naricala je dugo, dok joj majka nije rekla: "Možda Isus želi, da se pred prvopričesnički dan raduješ samo njemu, pa ti je radi toga uzeo tvoju lutku".

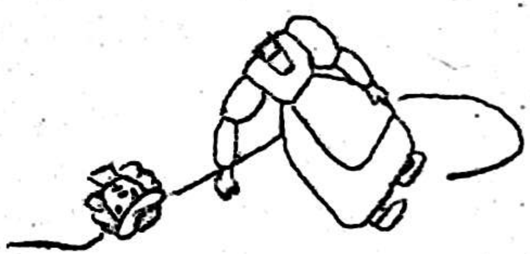

ZAŠTO DINKO NE DRŽI SVOGA OBEĆANJA

Ne samo da je Dinko imao ime kakovo nije imao ni jedan dječak u selu,nego je imao i takove roditelje. Pred nekoliko godina doselili su u selo. Otac je radio čas ovdje, čas ondje. Uz to je popravljao motore i od starih dijelova pravio "nove". U crkvu nije išao. A i majka skoro nikada nije išla u crkvu, osim, kada se našla u kakovoj nuždi i htjela od župnika isprositi pomoć. Tada je prije i poslije toga došla nekoliko puta na sv. Misu. Vidjelo se da je siromašna. Nije imala ukosnica kao druge žene. U kosu bi zabole duge, debele i još k tome zahrdjale čavle.

Kada je župnik posjećivao roditelje prvopričesnika da pita kako djeca mole i slušaju, Dinkina majka je upravo u podrumu cijepala drva. Ona pozove župnika u podrum i reče mu, da ga ne može primiti u sobi, jer je unutra oštar pas. Župnik se skoro rasrdio i htio reći, da se psi drže vani, a ljudi se primaju u sobi. Ipak se svladao. U sobi nije bio samo pas, nego i Dinkina braća. Bili su bosi, a kosa im je bila čupava, kao da nikada nije vidjela češlja. Ruke i noge su bile prljave, a na usnicama vidjeli se ostaci jela.Majka bi se morala stidjeti. U sobi je sjedio i otac i pušio. Izgledao je kao što izgledaju svi takovi ljudi. Već davno je rekao ženi, da ne želi vidjeti župnika kada bude dolazio.Bojao se što nikada ne ide u crkvu. Kada se župnik vraćao iz te zapuštene kuće, pomislio je: Siromašni Dinko, ne samo da nema čestitih cipela i odijela, nego nema ni pravog oca ni prave majke.

Roditelji su nedjeljom obično dugo spavali i zato Dinko nije često dolazio na svetu Misu. A kada je došao, tada je bio u prljavom odijelu.

Tek kada je postao prvopričesnik dolazio je svake nedjelje u crkvu. Majka se bojala da inače ne će ići na prvu svetu Pričest. Ona i otac bi se tada jako ljutili. I oni su se veselili prvopričesničkom danu, ali ne radi Isusa. Dinko se veseli samo radi Isusa. Na vjeronauku je župnik pripovijedao, kako Isus ljubi sve ljude i kako je za sve umro. Takova šta dječak još nije čuo. Majka je kod kuće govorila: "Dragi Bog voli samo bogate". A otac je jednom rekao, da uopće nema Isusa.

Majka je uvijek po kući grdila,a otac se često srdio i psovao. Na putu u školu djeca su se rugala Dinku, kada mu je košulja visjela iz hlača, ili kada su čarape virile kroz rupe na cipelama. Na vjeronauku su učili da Isus najviše voli djecu. Da ne gleda na lijepo odijelo,nego na to, da li je dijete zaista dobro i da li se pobožno moli.

To se svidjalo siromašnom dječaku i on je sve radije išao na vjeronauk. I on

je htio lijepo moliti da i njega voli Isus. Dječak kod kuće nije nikada osjetio prave ljubavi i čeznuo je za ljubavlju. Obećao je da će svako jutro i svaku večer pobožno moliti jutarnju i večernju molitvu.

Dinko je to stvarno neko vrijeme i radio. Nije to bilo tako lako. Dinko nije mogao moliti s majkom kao Nikica. A uz to su u sobi bila i manja braća. On je sasvim tiho, sam za sebe molio svoju jutarnju i večernju molitvu.

Došlo je vrijeme kada je Dinko popustio. Braća su uvečer toliko galamila, a ujutro se morao žuriti u školu. Opet je počeo odlaziti u školu bez jutarnje , a navečer je zaspao bez večernje molitve. A onda je bio kraj s pričesničkim obećanjem.

Kolika šteta, što Dinko nije imao tako pobožnog oca i majku kao što je imao Nikica ili Lucija ili ostali... Možda bi dulje držao svoje obećanje. Možda, da mu je majka pomogla.

KOD ISUSA

ZVONA PRVOPRIČESNOG DANA

Bila je subota,uoči dana prve svete Pričesti. Oko 7 sati počela su zvoniti sva zvona u ... Kod Marijele su upravo sjedili za večerom. Majka otvori širom prozor i reče: "Čuješ li, Marijela, zvona navješćuju dan prve Pričesti". Svi su osluškivali vesele zvukove zvona. Što više, i Djuka, koji je nešto veselo pripovijedao, prestao je svojim brbljanjem. Zvona su zvonila svake subote, ali Marijeli se činilo da još nikada nisu zvonila tako svečano kao ove subote.

Cijelo selo je osluškivalo zvonjavu. Mnogi pri tom nisu ništa drugo pomislili, nego: sutra je opet nedjelja. Ali mnogima, što više i takovima koji nisu imali prvopričesnika, palo je napamet da je sutra dan prve sv. Pričesti. I oni su u duši osjetili sreću i oni su se radovali više nego običnoj nedjelji.

I na nebu se čula zvonjava, ali ne samo iz ..., nego i iz mnogih sela i gradova. Andjeli i sveci klicali su i, kao i ljudi, jedva čekali da osvane sutrašnji dan. Iako je na nebu uvijek lijepo, ipak je prvopričesnički dan najljepši dan i na nebu i na zemlji.

+

Kada su zvona umukla, i kada je zvonar sišao i zatvorio vrata tornja, još je uvijek mnogo ljudi čekalo pred ispovjedaonicama. Bilo ih je te večeri više nego inače.

Tu kleči i Lucijina majka. Subotom ima uvijek puno posla, a danas posebno. Ipak je našla vremena da podje na ispovijed. Sutra, kada će Lucija prvi puta primiti Božanskog Spasitelja, i majka se želi pričestiti,i to što pobožnije. Stoga moraju i njezini mali grijesi iz duše.

Lucija je cijelu večer bila upravo opojena radošću. Njezino sretno raspoloženje još je više poraslo, kada joj je majka rekla da će i ona ići sutra na svetu pričest. "Sutra, kada primim svetu Pričest, mislit ću samo na tebe. Samo ću o tebi govoriti Isusu", rekla je majka.

Slično je i majka L... iza večernje molitve htjela reći svome Nikici. No Nikica ju je predusreo i izlanuo: "Zar ne, sutra ćeš se ti i tata za mene pričestiti?" "Zar ti to već znadeš?" - smiješkala se majka.

Da, da, on je to već znao. Kada su sva zvona zazvonila, pozvao ga je otac u svoju sobu. Pošao je sa strahom, jer iz te sobe nema baš dobrih uspomena. Obično su se tu dijelili ukori, ako ne i šta gorega.

Danas je na prvi pogled prvopričesnik opazio da se nema čega bojati. Otac

se okrene na svojoj stolici, povuče ga k sebi i zapita: "Veseliš li se?" Dječakove oči zasjaše. To je bio dovoljan odgovor. Činilo mu se kao da očev pogled prodire u srce, kada je otac nastvaio: "Znam ja to, dijete, I ja se veselim, jako se veselim. Ali znaj, moja radost ne bi bila tako velika, da nisi tako hrabro držao svoje pričesničko obećanje. Iako ga nisi uvijek baš točno držao, ipak sam vidio, koliko si nastojao. Isus je još bolje vidio, nego li ja i majka, koliko si ti bio kriv, a koliko drugi, kada kojiputa nisi slušao. Zar ne, to su bile žrtve?! Da nisi te žrtve pridonio, ne bi se danas ni ja, ni majka, pa mi Isus toliko veselili. Što ću ti sada reći ne smiješ nikada zaboraviti, Kada budeš veći, još ćeš bolje razumjeti, da sam imao pravo. Svaka dobra sveta Pričest je veliko veselje, a Isusu se u svetoj Pričesti najviše veselimo onda, kada smo prije Pričesti iz ljubavi prema njemu pridonijeli kakovu žrtvu. Ja bih skoro rekao, kada nas je Isus stajao žrtve".

"Sutra je tvoj veliki dan! Misli sutra i na svog oca. Majka i ja idemo takodjer sutra na sv. Pričest i to za tebe!"

Kada je Nikica napustio očevu sobu, nije od velike sreće znao kako mu je bilo pri duši. Imao je tako lijepe i uzvišene misli...

Nikica je već davno mislio, kako će biti lijepo u subotu prije prve sv. Pričesti, kada majka bude iza večernje molitve

ostala s njime još koji časak. I zaista je bilo predivno. Ali danas je doživio još nešto ljepše. Još ljepše je bilo danas kod oca u njegovoj radnoj sobi, kada su zvona navijestila dan prve Pričesti.

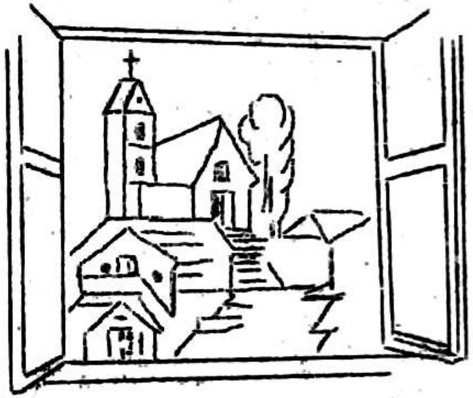

PRVOPRIČESNI DAN POSVUDA

Svanjivao je prekrasan dan. Ima li šta ljepšega od vedrog proljetnog dana? Ima li još što ljepše od nevine djece, od bijelih vijenaca, od Bijele Hostije?! To su osjećali svi ljudi, koji su stajali na obadvije strane ulice, promatrali procesiju prvopričesnika i gurali se za njima u crkvu.

Najprije je bila propovijed. Danas se župnik nije uspeo na visoku propovjedaonicu. Stao je pričesničku klupa, baš pred presretnu djecu. Govorio je o posljednoj večeri. Kao nekoć dvanaestoricu apostola, tako je i danas Isus pozvao 42 prvopričesnika za svoj stol. Pripovijedao je o mnogim nedjeljama, koje su prohujale prije dana prve Pričesti, kada su se djeca za taj veliki dan pripravljala, kako su molila, prinosila žrtve, borila se protiv glavnih pogrešaka. "Ja ne znam za sva vaša dobra djela, koja ste učinili", govorio je župnik - " ine mogu znati i kazati, koliko je pojedincima bilo teško svladati svoje pogreške. Ali znadem, da Božanski Spasitelj ne će ništa zaboraviti. On je sve vidio, svako svladavanje, svaku dobru misao i želju.

Svećenik je nastavio dalje. "Nisteᵉ vi, draga djeco, svladavali da ne lažete, da

se ne svadjate, da slušate radi prvopričesničkog dana, nego radi Isusa, koji će doći k vama u svetoj Pričesti. On će doći sada, ali i kasnije. Zato morate uvijek nastojati, da se ne svadjate, da ne lažete i da ne činite sve ono što je zlo!" Nikica pomisli: župnik govori isto onako, kako je sinoć govorio otac. Svećenik je nastavio propovijed. Ali njegov govor nije izgledao kao propovijed, on je govorio sasvim drugačije. Nikica pomisli ponovo: tako srdačno govorila je s njime svaku večer njegova majka.

Izmedju ostaloga rekao je župnik i ovo: "Iza vas su ostala djeca, dragi prvopričesnici, iza njih mladež, a još iza njih su vaši roditelji i ostali župljani. I oni su pred godinu, dvije, deset i više, slavili svoj prvopričesni dan. I od onda su još često imali pričesni dan. Kadgod idu na svetu Pričest, onda je za njih pričesni dan. A sada poslušajte: tko se više puta uspinjao na visoki brijeg i ondje stajao, znade bolje kako je lijepa i kako divno izgleda nizina pod njegovim nogama, od onoga, koji je bio samo jedanput na brdu. Tko je više puta primio dragog Isusa, taj znade mnogo bolje, kako je On mio i dobar; bolje od onoga, koji to čini prvi puta. Zato se svi s vama raduju. Ono što vi sada tek naslućujete, to su oni već često puta doživjeli. Ono, što ste vi naučili iz kršćanskoga nauka, to oni znaju iz iskustva, naime: u svetoj Pričesti Isus

posvećuje moju dušu. On mi pomaže da izbjegavam grijeh, On mi pomaže da činim dobro, On mi pomaže da jednom dodjem u nebo. Odraśli znaju dobro, kako nam je potrebna sveta Pričest, da se popravimo i da ostanemo dobri. Kada budete obnavljali krsni žavjet i Isusu obećavali da ćete biti dobri, onda mu recite i to, da ćete ga često primati i koliko vam je potreban".

Tako je župnik završio svoju propovijed. Kao odgovor i obećanje odjeknula je pjesma: "Naša srca... Cijela crkva je pjevala tu i druge pjesme. Odotraga se nije moglo vidjeti koliko su pjevali prvopričesnici, ali sigurno, pjevale su njihove duše. O, koliko toga oni imaju reći Isusu, koji im prvi puta dolazi. Nisu ni mogli reći sve, što je njihovo srce željelo reći Isusu. No, sve ono, što su oni kroz tjedne priprave rekli Isusu, sve je on to čuo još jedanput u njihovoj duši, iako nisu micali usnicama.

Pretvorba je prošla, već je zvonilo za svetu Pričest. Nekoliko trenutaka kasnije izadjoše prvopričesnici iz klupa i podjoše prema oltaru; najprije dječaci, a onda djevojčice. Svi su lijepo sklopili ruke. Nitko se nije ogledavao. Kada je župnik vidio Luciju i drugedjevojčice s vjenčićem na glavi, pomislio je: slično je izgledala i mala Marija.

Prije, nego li je župnik stavio djeci sv. Pričest na jezik, blagoslovio ih je, kako to uvijek čini, kada dijeli sv. Pričest.

Nije ih blagoslovio velikom pokažnicom, nego najljepšim što na svijetu ima. To je svećenička ruka sa malom svetom Hostijom. Kada su se djeca vraćala od stola Gospodnjeg, sve su oči bile uprte u njih. Mnogi su ih tako jako promatrali, kao da su htjeli proniknuti u njihova srca i ugledati veliku sreću u njihovu srcu.

Ima li na svijetu išta svetijeg, nego razgovor u dvoje, izmedju dragog Gosta duše u svetoj Pričesti i čovjeka! Teško je to opisati. Morali bismo pitati svako dijete. Ni oni sami pravo to ne bi znali izreći, jer je to nadnaravno lijepo. Prvopričesnici bi nam samo mogli reći što su Isusu rekli i što su mislili. A što je Isus govorio, to su čuli samo andjeli. Sigurno je da su oni to čuli. Npr. kod Nikice, kada je dječak kleknuo na svoje mjesto i sakrio lice u ruke, čuli su oni Božanski glas: "Znam je, kako ti je bilo teško slušati, znam, znam... Ne ću to nikada zaboraviti".

Iste tajanstvene glasove, koje čuju samo dusi, čuli su i kod Lucije: "Znam ja, kako si radi mene podnosila ismjehivanje, kako si oprostila Maksu što ti je uništio lutku; ne ću to nikada zaboraviti". Slično je bilo i kod drugih, koji su održali svoje obećanje.

Tog nedjeljnog jutra primilo je svetu Pričest i mnogo odraslih. Oko svih su lebdjeli andjeli. Nije to tako samo kod prvopričesnika, nego kod svakog čovjeka,

Tajanstveni glas bio je kod mnogih isto tako lijep: "Hvali ti, što si baš danas došao k meni". "Hvala ti, što si ostao dobar".

Kada bude jednom naša duša odlazila iz tijela, čut ćemo isti taj tajanstveni glas. Onda će nam još jednom reći sve ono, što nam je govorio kroz cijeli život. Onda ćemo takodjer vidjeti, što je dragi Bog stavio u našu dušu kod prve i druge i svake svete Pričesti. To je tisuću puta ljepše od zlata i tisuću puta vrednije od najtežeg opraštanja, najbolje poslušnosti i najveće žrtve.

+

Toplo sunce i proljeće, koje je nadolazilo, izmamilo je ljude iz kuća - prvopričesnike i njihove roditelje. Moglo ih se svuda vidjeti. Na ulicama, na šetalištima, i na željezničkoj stanici sretali su ljudi djevojčice u bjelini, jer su neke ispratile svoje rodjake. Prvopričesnički dan bio je svagdje.

Prvopričesnički dan bio je i navečer, kada je cijela obitelj sjedila u sobi. Činilo se, kao da je radost sa prvopričesnika prešla i na ostale. Naravno, tamo, gdje je Isus došao, morali su se ljudi osjećati ugodno. Kod Š... stajala je od danas na lijepoj pećici u sobi opet drvena lutka u narodnoj nošnji. Otac joj je prilijepio glavu, a majka je lutki sašila ovratnik od baršuna da se ne vide tragovi nesretne pile. Cija se nije mnogo obazirala na lutku. Da, da , Isus je mnogo, mnogo ljepši...!

+

I siromašni Dinko, koji je stanovao u napola razrušenoj kući nakraj sela, a za koga se nisu mnogo brinuli njegovi roditelji, doživio je svoj sretni dan. K njemu, koji je gladovao za ljubavlju, došla je božanska ljubav. Dobri ljudi donijeli su majci namirnica, da može spremiti dobar ručak, a Dinku novo odijelo.

Slijedećeg jutra pošla je većina prvopričesnika opet na Pričest. I Dinko je htio poći. Naravno, morao bi obući nove hlaće. Sve ostale su poderane i nisu bile prikladne da u njima primi sv. Pričest. Ali jao! Kada ih je htio obući, nije ih našao. Otac je već cijelo novo odjelce zamotao. U drugom selu će ga prodati, a novac upotrijebiti za sebe. Kada je Dinko vidio, kako otac odlazi s tim zavežljajem, ražalostio se, i potekoše mu suze. U noći mu se činilo - možda je i sanjao - da je otac nekuda daleko, daleko odnio jedan veliki zlatni kalež sa bijelim sv. Hostijama.

ZA UVIJEK

Četrnaest godina prije nego je Lucija Š... s ostalom djecom bila na prvoj sv. Pričesti, primila je prvu svetu Pričest u istoj crkvi i Mirjama S...

Prvopričesni dan je uvijek prvopričesni dan, bio on prije 14 godina ili kasnije. I ovaj puta, kao obično na taj dan, mnogi odrasli imali su od veselja i uzbudjenja vlažne oči, a neki su i plakali. Medju posljednima je bila Mirjamina majka. Njezine suze nisu tekle od veselja, nego radi duboke boli. Mirjam je bila jedino dijete, koje joj je Bog poklonio. Zato ju je dvostruko, pa i trostruko više volila, pa je i njezin bijeli prvopričesni dan - jer je mogao biti samo jedanput u obitelji - trebao biti i za oca i za majku osobito sretan.

Da, upravo za oca. Bio je jako ponosan, kada je vidio svoju lijepu kćerkicu, veselu i dražesnu u bijeloj haljini medju ostalim djevojčicama. To je za njega bila glavna stvar. Da će ona uistinu primiti Isusa, u to on uopće nije vjerovao. On je prije mnogo godina doživio svoj prvopričesni dan. Sada ljudi u selu kažu, da je izgubio vjeru. Najteže je opet naći vjeru. Otac ne pristupa više sv.Pričesti. On uopće nikada ne ide u crkvu. Danas je iznimno došao. Stao je kod crkvenih vrata,

a veliki Božji andjeo sakrio je svoje lice u veliki nevidljivi plašt. To je bio jedini andjeo koji je to morao učiniti. Svi ostali su se radovali zajedno s ljudima. Jedini on nije mogao gledati oholost i nevjeru toga čovjeka.

Zašto Mirjaminu majku peku te gorke suze? Kako možemo to i pitati, kada i sam andjeo Božji sakriva svoje lice.

Koliko je otac manje vjerovao u milost Isusa Krista, toliko življe je u nju vjerovala njezina majka. Da, ona se nadala da će na dan prve Pričesti njihova djeteta on dobiti tu veliku milost. O, kako je bila stara ta nada! Još kada je na svojim rukama nosila Mirjamu, imala je tu nadu. Već onda je otac zaboravio na molitvu i na Boga, a žena je trpjela radi njegove nevjere. Neprestano je prinosila žrtve za njegovo obraćenje. Neka je stoji kolikogod bilo, samo neka ne propadne zauvijek. Ta pobožna žena znala je dobro, kako mnogo treba da čovjek opet nadje svoju vjeru. Puno se molila i često pričešćivala.

"Ako su molitve i žrtve jedne iskušane žene još uvijek premalo, onda, dragi Bože, sigurno ne će ostati neuslišane molitve jednog nevinog prvopričesničkog srca" - tako je često govorila majka, kada su je mučile sumnje, hoće li njezin muž opet naći put u crkvu.

Što je Mirjam bila veća, to je bivala veća i majčina nada. Još je samo godinu da

na do njezine prve svete Pričesti. Majka povjeri sada i svome čedu, što je do sada duboko skrivala u svome srcu. Obadvije su se nadale, obadvije su molile. Kada je Mirjam postala prvopričesnica, nastojala je još više razveseliti Isusa, ne bi li tako izmolila da se tata obrati.

Zašto od vrelih suza peku oči Mirjaminu majku? Zato što je danas dan prve svete Pričesti njezinog djeteta. Ona se do kraja nadala. Ali ništa nije moglo oca sklonuti, da podje na ispovijed i Pričest.

Zato peku suze, u ovom času punom milosti za njezino dijete, a bez milosti za muža. Bila je očajna. Srce ju je bolilo. Nada mnogih godina je pokopana. Nije ona plakala samo radi današnjeg dana. Danas su provalile suze, koje je ona mjesecima i godinama suzdržavala - čas hrabrije, čas manje hrabro.

Mirjam nije zaboravila moliti Isusa za svog taticu, kada je prvi puta došao u njezino srce.

U svojoj sreći nije znala ništa o maminim suzama sve do večeri, kada je pošla spavati. Tada ju je vidjela gdje plače.

"Sada vidim da sam se uzalud nadala da će i tata poći na svetu Pričest, kada ti budeš išla na prvu svetu Pričest", reče majka. "Mamice, draga mamice, ne smiješ plakati, ja sam se danas puno molila za tatu. Pa ako nije dosta ova jedna sveta Pričest, onda moram ići češće, dok se tata ne obrati".

Što je Mirjam na dan svoje prve sv. Pričesti rekla svojoj majci, to je i radila. Često je išla na svetu Pričest kao djevojčica, a išla je i kasnije kada je bila djevojka od 16 godina, pa i starija. Otac od dana prve Pričesti nije više zavirio u crkvu.

Kada je Mirjami bilo 19 godina, padne joj jednog dana kod svete Pričesti u pamet posebna misao. "Dragi Bog sigurno hoće da za tatu doprinesem još više žrtava". Razmišljala je koju bi žrtvu još mogla pridonijeti, koja bi bila dovoljno velika. Kada je u Starom Zavjetu Bog nešto htio reći Izraelcima, onda je On to rekao sam ili javio u snu po svojim andjelima. Danas više ne radi tako. Danas ljudi obično više ne mogu čuti Božji glas. Ali zato Bog usadjuje ljudima u srce svoje misli i tako ljudi mogu znati, što Bog od njih želi. Bog to čini često baš kod svete Pričesti. Takav slučaj bio je i kod Mirjame. Kod svake svete Pričesti morala je sve više misliti, kakvu žrtvu bi mogla prikazati za svoga tatu, i svaku puta je bila uvjerena da je već skoro znade. Jednog jutra kod sv. Pričesti obeća ona Božanskom Gostu, ako se tata prije smrti obrati: ispovijedi i pričesti, onda će ona poći u jedan strogi samostan. To je bilo veliko obećanje, i takva šta smiju obećati samo veliki ljudi. Mirjam je bila dosta odrasla i znala je što obećaje. Podje li Mirjam u samostan ne će više nositi lijepe cipele plave ili bijele, ne će više imati u svom ormaru šarenih haljina,

ne će imati oko lica crnih uvojaka, jer ko su pokriva crni ili bijeli redovnički veo. Ne će više smjeti putovati i voziti se vlakom. Bit će uvijek u istoj kući, sve do smrti. Mirjam je na sve to i štošta drugo mislila. Djevojka od skoro dvadeset godina predstavljala si je poput djeteta, kolika bi to bila hrpa, kada bi sve sakupila: cipele, haljine, motor, pa i željeznicu i još mnoge druge stvari, koje sada ima, a kojih ne će imati, kada stupi u samostan. Sigurno na cijelom svijetu nema tako velike vage, na kojoj bi se sve to moglo vagnuti. Sigurno bi bilo jako teško. A onda je opet pomislila, da je tatina neumrla duša još puno teža, da je puno vrednija od svega toga.

U to se vrijeme razbolio Mirjamin otac. Bila je to bolest od koje nema lijeka. Ni sada nije htio čuti za ispovijed i sv. Pričest. Što više, jako se rasrdio, kada su to spomenuli. Iz dana u dan bivalo mu je sve gore. Kada je Mirjam bila jednom s njime sama u sobi, reče joj otac da ide po župnika. Djevojka se toliko začudila, da je zapitala: "Župnika?" - "Da, po župnika", odgovorio je bolesnik neprijazno.

Svećenik je došao - i kada je otišao otac je bio sasma drugačiji. Govorio te tako prijazno i blago. Našao je opet vjeru, ispovjedio se i pričestio. Dva dana iza toga je umro.

+

Na današnji prvopričesni dan, četrnaest godina nakon prve svete Pričesti Mirjame S..., klečala je njezina majka i opet u svečano urešenoj kući Božjoj.

Zašto peku vruće suze Mirjaminu majku? Zašto se svega sjetila? No, ovaj puta su to suze radosnice. Kada je župnik rekao djeci da ostanu uvijek vjerni Isusu, ona bi bila najradije povela svako dijete i pripovijedala mu, koliko je molitava i žrtava potrebno da čovjek, koji je izgubio Isusa, opet nadje svoga Boga.

Mirjam S... živi u jednom tihom samostanu. Danas su njezine misli pošle 14 godina unatrag, kada je i ona u svom rodnom mjestu bila prvopričesnica. Onda je njezina duša pripadala posve Božanskom Prijatelju malenih. A sada ona cijela, dušom i tijelom; njezin cijeli život zauvijek pripada Božanskom Spasitelju. Sada nema vijenca na glavi, ali zato ima redovnički veo. Ona je zauvijek Isusova - za nju je neprestano dan prve svete Pričesti. Mislila je na rodno mjesto. Ne od tuge za rodnim selom. Ne, njoj je u samostanu lijepo. Ona je taj život obećala dragom Isusu. Danas se toga sjetila zato, što prvi puta iza samostanskih zidina slavi dan svoje prve sv. Pričesti. Možda se Isus radovao njezinoj duši već na dan prve svete Pričesti. Možda je i pomislio: Mirjam mora biti moja - zauvijek - tko bi to mogao znati?!

S ISUSOM

ANIČINE DUGE PLETENICE

Kada je Anica bila prvopričesnica, molila je svoju jutarnju i večernju molitvu klečeći u svojoj sobi. Tako je vidjela na jednoj slici u molitveniku. Dragi Isus ju je radi toga posebno volio. U njezinoj roditeljskoj kući nije nitko puno mislio na Isusa: ni otac, ni majka, a trogodišnji Franjo bio je još premalen da sam moli.

Iza prve sv. Pričesti mogla su dru-djeca ići na sv. Pričest, kada su htjela, samo Anica nije smjela. Roditelji su govorili, da nije potrebno. Majka je išla dva tri puta godišnje, a otac samo jedanput. A župnik je rekao: "Tko želi ostati dobar, mora ići često na sv. Pričest". Anica je znala napamet Isusove riječi: "Ako ne jedete tijela Sina čovječjega i ako ne pijete krvi njegove, ne ćete imati života u sebi".

Već je bila zadnja nedjelja zimskih praznika. Anica je neprestano molila i moljakala da je puste barem jednom s ostalom djecom na sv. Pričest. A onda joj reče majka: "Što se mene tiče, možeš ići". Lijepo je to majka kazala! Anica je imala jako duge pletenice. Kako će poći u crkvu nepočešljana, raspuštenih pletenica? Dijete to reče majci. Majka se nasmijala: "Samo zato da možeš trčati u crkvu, ne ću ustajati ranije".

Majka nije nikada rano ustajala, niti u radne dane, a nedjeljom su otac i majka često spavali i dok ne bi zvonilo za sv. Misu, a često puta i dulje.

Kako je to žalosno! Tako su prošli zimski praznici, a Anica nije ni jednom mogla primiti Isusa.

Na zadnjem satu vjeronauka, pred velike praznike, podsjetio je župnik djecu na ono, što im je rekao prije prve svete Pričesti. Prvopričesni dan još uvijek traje, jer Isus može svakoga dana doći u njihovo srce. Sada, kada ne budu imali škole, mogli bi i radnim danom doći na sv. Misu, a neki bi se mogli i pričestiti. Te su riječi ražalostile Anicu, zapravo su je rasrdile. Svi drugi smiju ići, kada hoće, samo ona ne smije ići na sv. Pričest, tužila se kod kuće. Otac joj se podrugljivo smijao: "Hoćeš li možda i ti biti pobožna djevica kao teta Ivka?" Teta Ivka je bila sestra Aničine majke. Imala je trgovinu sukna i činila je mnogo dobra. Išla je svaki dan na svetu Misu, a obično je primila i svetu Pričest.

Otkako se otac narugao Anici, Anica se nije više usudila spomenuti sv. Pričest. Ali ju je ipak bolilo, što i ona ne smije, kao i druga djeca, ići k svetoj Pričesti.

Kad je Anica jednom za vrijeme praznika morala poći k teti Ivki, da majci donese konca za šivanje, reče teta djetetu: "Sada imaš praznike, sada ti je lijepo".

Na to odvrati djevojčica dosta uzrujano: "Da, tebi je, teta, lijepo". - "Zašto?" - začudi se teta Ivka. "Zato, što ti možeš ići svaki dan na svetu Pričest". Takav odgovor teta nije očekivala. Ona je već primijetila da Anice nema medju djecom, kada idu na sv. Pričest. Uvijek joj je to bilo žao. A onda je pomislila da dijete ne voli Isusa, kao ni njezina majka. Razdragana zapitala je, da li bi rado išla na svetu Pričest i zašto ne ide.

"Zato, što mama ne će da radi mene ustaje ranije, a ja sama ne mogu splesti svoje pletenice", potuži se djevojčica. Teta Ivka je šutila i skoro se rasrdila. Nakon nekoliko časaka reče: "Ako je samo to razlog što te nema tko počešljati, to mogu i ja učiniti. Ali ti moraš doći k meni". "To bi bilo divno, teta Ivka", usklikne djevojčica.

U subotu je Anica pošla na sv. Ispovijed. U nedjelju ujutro, kada je u 5 sati zvonilo "pozdravljenje", ustala je Anica, brza poput mačke i radosna kao ptica na grani. Umila se i obukla nedjeljnu haljinu. Polako se došulja do kućnih vratiju, povuče zasun, i već je bila na ulici. Počela je trčati, jer je do tetinog stana trebalo četvrt sata. Vjetar je lepršao njezinom kosom, i svi ljudi, koji su išli u crkvu, obazirali su se za djetetom, tako uredno obučenim, a neuredne kose. Anica to nije primijetila. Držala je u ruci svoj češalj i trčala.

Teta je upravo otvorila kapke svoje spavaće sobe, kada je djevojčica dotrčala.

"O, pa ti si već tu! Pa i češalj si ponijela, zar si ti mislila da ja nemam češlja?" - reče smijući se.

Kada je Anica bila počešljana, podje s tetom u crkvu. Bio je još polumrak, ali Anici se činilo da je isto onako lijepo, kao na dan prve svete Pričesti. Majka se dobrano začudila, kada joj je Anica pripovijedala tko ju je počešljao i gdje je bila. "Zar ja nisam rekao, da će naša Anica biti pobožna djevica, kao i teta Ivka", osmješkao se otac. Majka je pomislila: "Brzo će joj dojaditi rano ustajati i trčati svakog jutra. Ali se prevarila. Još jednu nedjelju bili su praznici. Tu cijelu nedjelju trčala je Anica svako jutro rasplętene kose k teti Ivki, a iza toga čista srca Isusu u sv. Pričesti. Kada su praznici prošli, išla je barem svake druge nedjelju svojim junačkim putem, najprije teti Ivki, a onda u crkvu.

To je bio zaista junački put. Jedne nedjelje bila su kućna vrata zaključana, a majka je ključ uzela k sebi. Anica si je već znala pomoći. Skočila je kroz niski kuhinjski prozor u vrt. Bilo je gore, kada je majka u subotu zaključala i njezin ormar. Pola u zbilji, pola u šali pomislila je: to trčanje u crkvu sada će prestati. Skoro je imala pravo. Doduše, taj puta i još jedanput išlo je dijete u jednostavnom svagdanjem odijelu. Kada su druge djevojčice na povratku iz crkve razvukle svoja lica, što Anica nema ljepšega odijela, bilo je gotovo s njezinom hrabrošću. Slijedeće

nedjelje nije opet bilo ključića u ormaru, i teta Ivka je uzalud čekala. Pomislila je: Sigurno se nije na vrijeme probudila. Kada je djevojčica pod tjednom došla u trgovinu, pitala ju je za razlog. Sada je saznala pravi razlog. "Ali sveta Pričest je toliko vrijedna, da moramo imati hrabrosti primati je i onda, kada nam se drugi smiju, što nemamo lijepo odijelo", rekla je teta. Anica je uvidila da teta ima pravo. Kada je došla slijedeća nedjelja, Anica je opet bila hrabra. Doduše, žurila je kući i nije išla s ostalom djecom. Djevojčica je još dva, tri puta obukla u nedjelju svoje svagdanje odijelo, a teta nije propustila da je radi toga pohvali. A onda jednog dana podje k svojoj sestri, Aničinoj majci, da joj predbaci njezin postupak. Kada je Isus rekao: "Pustite k meni malene", to ona ne smije svoje dijete priječiti. Kad već ona ne će ranije ustajati, neka barem ne zaključava odijelo svojem djetetu. Kada je majka rekla svoje mišljenje da je djetetu veselje to trčkaranje, a ne sv. Pričest, i da kasnije i tako ne će više pristupati svetoj Pričesti, odgovorila je teta, da nitko ne može to unaprijed reći. Uostalom, ona u to ne vjeruje. Nakon nekoliko mjeseci Anica je sama naučila plesti svoje pletenice, pa je prestalo jutarnje trčkaranje. Dijete je išlo barem svake druge nedjelje na sv. Pričest, a za vrijeme praznika često i radnim danom. Tako je bilo i kasnije, kada je odrasla.

KAKO JE NIKICA IŠAO NA HODOČAŠĆE

Nikicina majka, pa čak i baka, imale su lijep običaj. Iste godine, kada su bile na prvoj svetoj Pričesti smjele su hodočastiti Majci Božjoj u E... Taj se pobožni običaj održao u obitelji. Majka je sa svakim prvopričesnikom hodočastila Majci Božjoj. Pred tri godine sa Andjelkom, a sada je bio Nikica na redu.

Što se više približavao dan hodočašća, dječak je sve više ispitivao i čudio se, dok mu nisu sve ispripovijedali što su vidjeli na hodočašću. Nije čuo ni o jednom mjestu mjestu govoriti s toliko poštovanja kao o Marijanskom hodočašću. Želio ga je vidjeti vlastitim očima. Na blagdan Marijina Uznesenja postat će želja stvarnost. Oto je sjao od sreće, kada je dan prije, u svečanom odijelu, pošao s majkom na željezničku postaju.

Već sama vožnja vlakom bila je prekrasna. Na školskom izletu su se malo vozili vlakom. Do E... je mnogo, mnogo dalje Gledao je kroz prozor, a svečano raspoloženje obuzimalo mu je dušu. U E... i to prvi puta! Danas ovo nije izlet, to je hodočašće, znao je to dječak jako dobro.

Kada su na jednoj stanici presjeli u drugi vlak, bio je prepun putnika. Majka

mu je kazala, da većina njih putuje u E. Uistinu bilo je tako. Kada su stigli u E. velike skupine hodičasnika pošle su sa željezničke postaje i zaputile se u selo. Ali nije to bilo selo kao i sva druga sela. Nikica je posebno opazio velike natpise na kućama s obje strane ulice.

Pomisli: gdje gdje li je samostan,i u taj čas ugleda pred sobom, na prekrasnom mjestu veliku kuću. Upravo je bilo onako, kako je na slici, koja je kod kuće visila iznad niskog ormara. Samo je ovdje sve mnogo, mnogo veće. Dječak se čudio da uopće postoji tako velika kuća.

"Čuješ li, zvoni na večernju" - reče majka. "Tako polako" - reče dječak sam sebi. "Zvona nisu onako malena kao naša kod kuće, zato ona zvone ovako polagano, zato su i zvuci i dublji i ljepši", rekla je majka. Zvonila su upravo dva najveća zvona.

Nikica nije više progovorio niti riječi. Sve je bilo tako neobično i svečano. A tek u crkvi! Prvo su mu upali u oči veliki crveni lukovi, visoko pod svodovima. Majka se s djetetom gurala izmedju hodočasnika prema"kapeli milosti". Koliko se divio i čudio, kada je tamo stigao. To je crkvica u jednoj velikoj crkvi. To je bila proštenišna kapelica. Kod kuće su pripovijedali da su njezini zidovi od crnog mramora, kao i djedov grobni spomenik. Nikica to nije zanijetio, jer u kapelici opazi sliku Majke Božje, čudotvornu

sliku svu obasjanu zlatnim zrakama. Na toj slici zastao mu pogled i srce. Sa svog zadnjeg hodočašća donijela mu je majka jedan mali kip te čudotvorne slike. Čuvao ga je u svojoj sobi. Taj je kip crven, dok je ovdje na slici odijelo posve bijelo. Inače je sve isto, samo mnogo, mnogo ljepše. Od nekuda se čula pjesma. Tek sada je dječak primijetio da je crkva jako velika, i da su oni sasma odotraga u kući Božjoj.

Nikica nije znao, da li se molio samo malo ili dugo, kada je jedan redovnik zapalio svijeće oko čudotvorne slike. Uskoro su se pojavili dječaci. To su bili pjevači. Bili su obučeni kao ministranti, samo što oni nisu nosili crvene ili zelene suknjice, nego crne i bijele rokete. Iza njih su došli odrasli ljudi. Njihovo je odijelo bilo crno, dugačko i široko, a pogled im je bio uprt u zemlju. To su bili redovnici. Zadnji je imao oko vrata zlatni lanac i na njemu zlatni križ. To je bio opat, otac samostana. Svi su kleknuli u kapelici. Sklopili su ruke tako lijepo, kao kakovi prvopričesnici. Sada njihov pogled nije više bio oboren, nego su svi gledali čudotvornu sliku. Kada su redovnici pjevali "Zdravo Kraljice", klekli su i svi ljudi. Nikica se nije snalazio. Svi su ljudi ovdje tako pobožni, tako se lijepo vladaju. On nije znao što o ovom mjestu piše u velikom molitveniku samostana. Pisalo je otprilike ovo: "Hodočastit će ovamo bogat i siromah, i svi će slaviti tu zemlju, jer na svom tlu ima tako sveto mjesto".

Tiho, bez šuštanja, kako su došli, tako su dječaci i redovnici i otišli. Nikica nije s njih skinuo oka sve dok nisu isčeznuli ispred njegovih očiju. Rado bi ih slijedio. Dočaravao si je što bi sve tamo vidio. Neočekivano se ispunila njegova želja, a to je bilo ovako:

Poslije "Zdravo Kraljice" pošao je on s majkom i ostalim hodočasnicima naprijed u crkvu. Tek sada je Nikica vidio, kako je crkva velika. Uz zidove stajali su oltari, jedan uz drugoga. Iz velike crkve došli su u jednu manju. Ta nije bila tako velika i široka. Imala je samo jedan oltar, a sa obadvije strane, od početka do kraja redale su se ispovjedaonice. Crkva je bila puna ljudi, koji su došli na ispovijed. Oto se zagledao i zaboravio da se mora pripravljati na ispovijed, dok ga nije podsjetila majka. Tada počne po džepu tražiti svoj molitvenik da se pripravi za sveti sakramenat. To je opet bilo nešto novo za dječaka. Kada se ispovijedao kod kuće, bila su u crkvi obično samo djeca. Ovdje će se ispovijedati medju odraslim ljudima. Hoće li ispovjednik primijetiti da je on prvopričesnik, mislio je Nikica važno.

Kada su se vratili u veliku crkvu, i kada su iz nje izašli, prešli su preko velikog samostanskog trga na drugu stranu. Sada je Nikica vidio da je samostan i s druge strane isto tako velik kao i sprijeda. U samostanu je bio jedan bratredovnik iz njihovog sela. Majka ga je

htjela posjetiti i izručiti mu pozdrave od njegovih roditelja. Kada je redovnik čuo da je Nikica prvi puta u E..., reče: "E, onda moraš vidjeti kakav je samostan iznutra".

Majka je pošla u proštenišnu kapelicu i molila. Obećala je u šest sati opet doći na velika vrata po svoga sina. On je pošao s bratom-redovnikom širokim stepenicama i dugim hodnicima. Što su više zalazili u samostan, to se Nikica više čudio. Najednom su došli u jednu krasnu veliku dvoranu. Sa zidova su ih promatrale pape u bijeloj odjeći, kraljevi i vojskovodje u neobičnoj uniformi, a kraljice u plavim i bijelim odijelima. Činilo mu se da te osobe izlaze iz zida, tako su bile velike te slike. Zar ima tako velikih slika, čudio se. Redovnik i mali posjetioc dodjoše do jednih velikih vratiju. Tek što je dječak pomislio: kako izgleda iza njih, ona se već otvoriše, i on ugleda jedan dugi, dugi hodnik.

Kada su ušli u hodnik, opazi dječak na desnoj strani mnoga vrata. Najprije jedna, a onda ze nekoliko koraka druga, nakon isto toliko koraka treća, i opet četvrta itd.

Redovnik mu je rekao da su to redovničke ćelije. Na drugoj strani hodnika bili su prozori, koji su gledali u samostanski vrt u kojemu je bilo veliko drveće i lijepo cvijeće oko jednog vodoskoka. S tri druge strane dvorišta protezale su se isto kuće- "Kakve su to kuće?" - želio je znati. "I to je samostan", reče mu redovnik. Pa da, tamo na suprotnoj strani je sigurno crkva, zaključivao je po okruglim prozorima. Pošli su dalje hodnikom. Na uglu gdje je završavao jedan hodnik, bio je početak drugoga. Nikica se više nije snalazio. On se samo čudio. S prozora velikog stepeništa vidio je veliki vrt iza samostana. Bio je još duži od samostana. U sredinu su bile u krugu velike stare lipe, a medju njima je prskao vodoskok, velik kao ribnjak. Mališan se divio. Sreo ih je po koji redovnik. Ni jedan nije rekao "Fajen Isus", a ipak svi su bili prijazni. Svaki mu se nasmiješio. I svaki se prolazeći naklonio, baš onako, kako kod kuće rade ministranti, kada prenose knjigu sa strane poslanice na drugu stranu.

"Sada ćemo doći u crkvu", reče redovnik pred jednim velikim vratima. Ali kad je Nikica ušao, iznedadio se. Prostor u koji su ušli, izgledao je kao velika soba. S obje strane bilo je po tri reda lijepo izrezbarenih klupa, a u klupama su bile velike knjige, još veće od misnik knjiga. U dječaku se porodila želja da vidi što u njima piše. Redovnik uze jednu, stavi je na klupu i otvori. U njoj su bila velika crna i crvena slova i debele crne i crvene note. Iz tih knjiga pjevaju redovnici večernju. Išli su dalje i izašli iz crkvenog kora. Sada je tek Nikica primijetio, da su u crkvu ušli sprijeda, a ne kao hodočasnici odotraga. Pogled mu pade

dođje na veliki oltar. Nikica i redovnik nisu bili dolje u crkvi, nego na galeriji, tako je rekao brat redovnik. To je bio hodnik uz zid crkve, sa željeznom ogradom, a išao je oko cijele crkve. Pošli su galerijom. Brzo su stigli odotraga u crkvu, pa je Nikica mogao promatrati proštenišnu kapelicu. Bila je okružena svijetom. Tako se činilo odozgo. Sav taj svijet pjevao je majci Božjoj iste pjesme, koje i oni pjevaju u selu. Kada su pjesme izredali, opet su počeli iz početka.

Na ulazu u samostan, pokraj bijelog kipa osnivača Reda, čekala je majka svoga dječaka. Kada su izašli, dječak se nije snalazio. Činilo mu se, kao da je bio u nekom drugom svijetu. Na taj svijet je neprestano mislio, kada je u hotelu sjedio za večerom i promatrao dva samostanska tornja i dugačko pročelje samostana. Iako je bio gladan, od samog pripovijedanja svaki čas je zaboravio jesti. Nije ni opazio da mnogi hodočasnici slušaju njegovo pripovijedanje, jer mnogi nisu mogli vidjeti ono, što je redovnik pokazao malom hodočasniku.

I majčino veselje nije bilo baš malo, što je njezino dijete steklo tako duboke utiske. Sada se u albumu njegove duše -jer svaka duša je album - nalazi još po koja lijepa slika. Nikica će ih moći još često puta vidjeti, pa možda i cijeli život. Sve je to bilo lijepo, ali najljepša slika dolazi sutra na blagdan Marijina Uznesenja.

Još nikada, pa niti na dan prve svete Pričesti, nije Nikica bio tako blizu oltara, kao u proštenišnoj kapelici. Klečao je uz majku, u prvom redu, na jednom crvenom jastuku, dok je svećenik služio svetu Misu. Sada je promatrao čudotvornu sliku sasvim izbliza. Ispod nje je bio jedan mali ormarić i u njemu glava sv. Majnrada. To je bio onaj čovjek, koji je prvi živio na ovom mjestu, dok je tu još bila gusta šuma. On je najprije na nekrvni način dao Bogu svoj život: svojim molitvama i žrtvama, a kasnije i krvno - mučeničkom smrću. Nikica je to čuo još kod kuće pripovijedati i sada je o svemu tome razmišljao. I on je poklonio svoj život, svoje srce Gospodinu, kada je molio: "Isuse, Tebi živim"- i odmah zatim je primio svetu Pričest. Prvopričesniku se činilo da od prve svete Pričesti ni jedna nije bila tako svečana kao ova u proštenišnoj kapelici Majke Božje u E... Stotine od one stotine tisuća, koji su se ovdje pričestili, mogli su isto to osjetiti. A to je bilo samo zato, što ih je zahvatila pobožnost i čežnja, jer je to kuća Majke Božje, koja čezne da svoga Sina dade ljudima preko svećenika, jer nitko nije toliko ljubio Isusa, niti tako vruće za njim čeznuo, kao Bezgrešna Djevica Marija.

Kada je počela biskupska Misa, Nikica je u dupkom punoj crkvi bio sasvim naprijed. Vidio je opata i druge svećenike u srebrnastim odijelima. To je bila takva divota, da se dječak nije mogao nadi-

viti. Samo onda, kada je i on mogao pjevati s drugima svojim jakim dječačkim glasom, bilo u školi ili u crkvi, bilo mu je pjevanje lijepo, inače ne. Tu u crkvi su negdje pjevali ljudi i dječaci i to tako lijepo, kako još nigdje nije čuo. Nikica je doživio još mnogo toga novog. A onda je došao rastanak. Dugo su stajali pred proštenišnom kapelicom. Kada je Nikica jednom pogledao u lice majke, opazi, kako upravo zanesenim pogledom promatra čudotvornu sliku. To, i ono što mu je kazala na putu prema željezničkoj postaji, ne će nikada zaboraviti. Govorila je: "Kada je netko prvopričesnik, onda smije poći k Majci Božjoj, jer nam je ona dala Spasitelja. Što netko više ljubi Mariju, to će mu draži biti Isus u svetoj Pričesti". Nikica nije u to sumnjao. On će uvijek ljubiti Mariju, pa još jednom, još koji puta doći k njoj na ovo mjesto milosti.

Kada je mali hodočasnik kod kuće pošao spavati, tek tada je osjetio da je jako umoran. I kada mu je san zatvorio oči, u njegovoj duši bio je album još uvijek otvoren. Na čistim listovima bile su naslikane nove i nazaboravne slike.

SLATKE TREŠNJE

Medju ženama, koje su u radni dan došle na sv. Misu, klečala je i Luciji na majka, i pripravljala se za sv. Pričest. Kada je s molitvenika podigla oči i pogledala na oltar, opazi kako plave vrpce u kosi njezine Lucije nemirno lepršaju kao velika krila leptira. Doduše ta se krila nisu sklapala i rasklapala, ali su se zato okretala na sve strane. Majka je iznenadjeno promatrala.

Možda ima još koje dijete u kosi plave vrpce, pomisli majka. Da, ne - pa to je baš Cija. Kako se ona to vlada, zaprepastila se majka. Više nije imala mira. Pomakne se malo ustranu da bolje vidi svoju djevojčicu. Gdje joj je samo molitvenik? No, još i to! - Djevojčica je laktima podbočila glavu. Sada se nagnula preko klupe i drugih djevojčica prema Maji. Pa njih dvije stvarno brbljaju. Dobroj ženi bilo je lakše, kada je Lucija prestala. No, nije dugo bila mirna. Opet se vrtila i gledala natrag. Majka joj zaprijeti kažiprstom, ali Lucija to nije opazila. Kakvo je to ponašanje kod sv. Mise?. Dobit će ona, kada dodje kući, reče žena sama sebi. Ona će se i pričestiti. Zar je to priprava.?

Pozvonilo je za sv. Pričest. Djeca,

koja su se htjela pričestiti, podjoše pričesnoj klupi. Eno, tamo kleči i"plavi lepštir". Svećenik je podigao posvećenu Hostiju. Sabrane su oči gledale sakrivenog Isusa, a usnice su tiho šaputale za svećenikom: "Gospodine, nijesam dostojan..."

Gospodja Š... molila je danas tu molitvu osobito ponizno za sebe, a pogotovo za svoje dijete, koje se tako nedostojno pripravilo da primi Isusa.

Pred pola godine ne bi se Lucija usudila okrenuti glavu, da vidi da li dolazi župnik ili tko kleči pokraj nje. Pred pola godine... a sada?...

Iza sv. Pričesti pošla je na svoje mjesto, ali ne lijepo sklopljenih ruku,nego ih je upravila ravno naprijed, poput ralice za razgrtanje snijega. Stavila je ruke na lice i mislila na Isusa. Ali samo čas. Misli su joj bile kod slatkih crnih trešanja, mislila je na punu košaru, puno, puno stablo. Molitvenik je ležao otvoren pred njom. Nije ni pogledala u njega. Ali Maju je pogledala nekoliko puta.

Gospodja Š... je bila velika i stasita žena. Uspravno, polako, oborenih očiju, lijepo sklopljenih ruku išla je k svetoj Pričesti, a isto tako i natrag s Božanskim Gostom. Danas mu ima nešto posebno reći. Dragi Isuse, Ti znaš, kako se Cija pripravljala na dan prve pričesti. Kako te je pobožno primila još koji puta. Nije prošla ni jedna godina, a Cija je tako rastresena, ne nastoji

da te razveseli. Ja, njezina majka tako sam malo na to mislila. Možda se već više puta tako nedolično ponašala... Poglедaj, ja ću sve učiniti da Te moje dijete opet pobožno prima.

Iza sv. Mise,u praznicima, djeca su volila još malo čavrljati pred crkvom. Tako je bilo i danas. Maja i Lucija su još uvijek prepričavale o čemu su brbljale i u crkvi. Maja ide poslije ručka u susjedno selo,na imanje svog ujaka,da donese trešanja. Ne bi li je Lucija htjela pratiti? Zajedno će vući mala ručna kolica. To bi bilo krasno ljetno popodne. Naravno, kod ujaka će se najesti i trešanja, i to odmah sa stabla, kolikogod žele.

Lucijina majka je bila uzorna žena. Bila je uvijek pripravna priuštiti svojoj djeci kakovo veselje, a pogotovo za vrijeme praznika. Ona je i sama tražila priliku da razveseli svoju djecu. Zato je Lucija išla kući, tvrdo uvjerena da će joj majka dopustiti da ide s Majom. A možda i majka treba trešanja,pa će mjesto jedne košare dovući dvije košare trešanja. "Dakle, poslije ručka, eto me!", reče prijateljica, a Lucija odvrati da će ona dotle biti spremna.

Dok je stigla kući, majka je već doručkovala. Brzo je jela i pošla tražiti majku. Ona je baš spremala sobu svojih dviju djevojčica.

Kakvog li iznenadjenja za Luciju.

Koliko je bila vesela kada je počela govoriti, toliko je bila i žalosna kada je majka počela govoriti. "A, tako, o tome ste vas dvije raspravljale prije svete Pričesti. Vidjela sam ja sve. I ti misliš da ćeš smjeti ići s Majom?" Po glasu je Lucija razabirala koliko je majka uzrujana. "Kada se prvoškolci tako vladaju u crkvi, onda idu za kaznu u podrum, a ti možeš ostati ovdje u zatvoru. Tko nije sabran poslije svete Pričesti, taj drži Isusa u zatvoru, jer on ne voli biti kod takvog djeteta. Majka izadje iz sobe, zakrene ključ i ode.

Lucija je od zaprepaštenja stajala kao ukopana. Nije znala da li je dugo stajala. Zaključana! Strašno je bila ljuta. Opet se srdila poput vražića. Na koga? Na majku? Ne, jako ju je voljela, a uz to, ona je dobro odgojeno dijete. A i savjest joj je govorila da majka ima potpuno pravo. Ali Maja... Zar je morala baš za vrijeme sv. Mise... Da, da, samo je Maja kriva.

Sada pade djetetu napamet da se je već više puta tako nedolično i rastrešeno ponašala u crkvi, pa i onda, kada Maja nije brbljala i kada nije pripovijedala o trešnjama. Lucija je najednom morala priznati da je zapravo ona kriva, i počne se derati, kako djevojčice obično plaču, kada nemaju više koga kriviti.

Malo pomalo i djevojčica se počela pitati, što bi zapravo trebala raditi.

Ona je sada stvarno u zatvoru, pa ako i ne u podrumu, a ono u svojoj spavaćoj sobi, a to joj se činilo još gore. Kad je kojiputa morala u sobi pobrisati prašinu, radila je koješta drugo, a za brisanje prašine ostalo je najmanje vremena. Pregledavala je svoje haljine u ormaru, stajala je pred ogledalom... Danas joj ne godi ni jedno, ni drugo. Otvorila je ormar i ugledala haljinu sa cvijetićima, koju je htjela obući, kada podje u susjedno selo... Da, kada bi išla, ali ona ne ide. Iznenada je nesreća opet pred njom. Još i to, i ponovo je uhvati srdžba. Baci se na krevet i zabije u jastuke svoje zaplakano lice. Da li se na njoj vidi da je plakala - pomisli. Jao, pa kako ona to izgleda. Crvene oči, rasčupana kosa, osušene suze na obrazima, takvu se je vidjela u ogledalu. Trešnje bi bile vjerojatno najljepši doživljaj u praznicima. Uz to je bio i topao ljetni dan, i vrijeme je bilo kao stvoreno za šetnju.

Cija se konačno nasloni na prozor i prkosno je gledala u sunčani dan. Ali ni to nije potrajalo dugo, jer je čula djecu na ulici. Mogle bi to biti saučenice. A što, ako bi je pozvale da sidje dolje, a vrata su zaključana!? Ni pod koju cijenu one ne smiju saznati da ju je majka zaključala. Prolazila su djeca iz dječjeg vrtića. Unatoč toga nije se Lucija više usudila gledati kroz prozor. Imala je osjećaj da bi ta mala djeca sigurno na njoj vidjela da je zaključana u sobi.

Najednom začuje da je zove mali Franjo. Jedanputa, pa i drugi puta. A onda je pitao majku:"Gdje je Cija?" "Ja sam je zatvorila gore u sobu". "Ti, mama, - zašto, mama, zašto si je zaključala". Od govor Lucija nije čula, jer si je začepila uši. Bilo joj je strašno. Kroz prozor nije mogla gledati. U ogledalu se nije htjela vidjeti, nije mogla ništa raditi, ništa čuti. Ni u čistilišnoj vatri ne može biti gore, mislila je Lucija.

Kada je bilo vrijeme ručku zapovijedi majka mladjoj sestri da otključa sobu i pusti zatvorenicu. "Jesi li dobro spavala?" - peckala je zajedljivo Lidija. Lucija je bila nabrušena i isplazi Lidiji jezik, kolikogod je mogla. Lidija nije htjela ostati dužna, i dok su stigle dolje, svadjale su se i čupale. Cija je urlala i tužila se da se ne da od Lidije ismjehivati.

Majka nije ovaj puta korila Lidiju radi njezine pogreške, što više, reče: "Ima pravo". "Sada se tužiš da ti se smije, a što ste vas dvije radile jutros? Baš isto. Samo što se niste smijali, jednoj princezi iz četvrtoga razreda, nego samom Božanskom Spasitelju, koji je to morao podnositi". Cija, koja nije mogla podnositi da joj se smiju, umukne.

Obitelj Š... još nije bila gotova s ručkom, kada vani odjekne: "Lu-u-u-u-u co-o-o-o-o!" Bila je Maja. Cija i nehotice spusti glavu još dublje. Može vikati

koliko joj volja, ona ne će izaći. No, majka zapovijedi: "Izadji samo i reci joj sama zašto ne smiješ ići. Možda će i ona uvidjeti da se nije lijepo vladala u crkvi". Maja je uvidjela, ali nije marila. "Šteta", reče, - "kada se budem vraćala, donijet ću ti pregršt trešanja".

Oko pet sati zvala je opet pred kućom: "Luco!" Na kolicima je imala košaru crnih trešanja. Lucija je samo provirila kroz zastor. Nije htjela izaći, a Maja nije htjela unići. Gospodja Š... bi je možda još i korila. Maja zovne malog Franju, koji se igrao u pijesku i napuni mu pregačicu trešnjama. Kolikog li veselja za dječaka! Dobrodušno potrči Ciji i ponudi joj. Ali Cija nije uzela ni jedne jedine. Najednom se više nije veselila trešnjama.

Tako to mora biti. Ni trešnje više nisu bile slatke, jer joj Isus nije bio drag.

Lucijina je majka bila mudra žena. Osjećala je da nije dosta samo to, što je Luciju kaznila radi nedoličnog ponašanja prije svete Pričesti. Razmišljala je i razmišljala, a onda se pitala: "Zašto se moje dijete tako ponašalo?" "Zašto nisi otvorila svoj molitvenik?" - upitala je navečer djevojčicu. "Pa ja znam sve pričesne molitve već napamet. Uvijek su iste" - odgovori djevojčica. "Ipak, i one se mogu vrlo pobožno moliti iz molitvenika" - reče strogo majka. Iza toga

pade joj napamet nova misao, koju je brzo ostvarila. Kupila je Ciji novi molitvenik. U njemu su bile druge pričesne molitve. Tako više ne će morati moliti uvijek iste molitve. Moći će mijenjati, pa će i to pridonijeti njezinoj pobožnosti. Što je nekoliko dinara više ili manje, prema manje ili više dobroj pričesti?

Navečer je Cija pokušala ispričati svoje nedolično vladanje u crkvi. Kada se navečer pripravlja na sv. Pričest, mama joj više nikada ne pomaže, kako je to činila češće iza prve svete Pričesti.

"Ali ne mogu ja to uvijek raditi, reče uzrujanim glasom majka, i nastavi za sebe tiho: "Ne uvijek, ali katkada, i možda i nešto drugačije nego prije, morala bi to raditi.". Odsada je majka kojiputa kojom dobrom misli pomogla Ciji kod priprave za svetu Pričest.

"Pomoli se danas posebno za tatu, danas je njegov rodjendan". - "Danas bi trebala biti kod svete Pričesti posebno pobožna, jer si prema meni bila tako neuljudna". - "Ne bi li danas prikazala sv. Pričest za jednu djevojku, koja se nalazi u velikoj opasnosti?" - "Hoćeš li danas prikazati sv. Pričest za svoju majku, koja radi velikih poslova već dugo nije išla na svetu Pričest?" Takvim i sličnim mislima pomagala je mudra žena svojem djetetu da pobožno prima svetu Pričest.

O HRABROM ANDRIJI

I Andrija, koji je zajedno s Nikicom i Maksom išao na vjeronauk, bio je dobar prvopričesnik. Bio je medju najboljima. Radovao se i pripravljao za taj veliki dan. Ali, koliko je volio Isusa u svetoj Pričesti, to je Andrija pokazao kasnije, kada mu je bilo trinaest godina.

Andrija je u igri udario koljeno. Nije za to mario. Nije to bila prva kvrga na koljenu. Vjerojatno ni zadnja. Ali i nakon dva dana još ga je uvijek jako boljelo. Naskoro ga nije boljelo samo koljeno, nego cijela noga. Andrija je imao takove bolove da više nije mogao ni ustajati, ni hodati. Morao je ležati u krevetu. Bilo je to teško živahnom dječaku,koji je znao tako dobro skakati, plivati, voziti bicikl i igrati nogomet. Sada je najedanput sa svim tim bilo svršeno.

Mnogi dječak bio bi tada nezadovoljan i nesretan. O Andriji se to ne može reći. Bilo je i drugih stvari, koje su ga radovale. U školi je uvijek rado čitao pripovijetke i učio pjesmice. Sada, kada je često morao biti sam, čitao je lijepe knjige, koje mu je kupovala majka i recitirao pjesmice koje je znao napamet, a znao ih je jako mnogo. Drugova više nije bilo uz njega. Samo ponekad bi koji do -

šao u pohode bolesniku. Zato je majka, koliko je više mogla, ostajala u njegovoj blizini. Prolazio je dan za danom, noć za noći, i kako mu je majka svaki dan iskazivala sve više i više ljubavi, tako je sve više i više zaboravljao svoj motorić, koji je beskorisno stajao u garaži, zaboravio je na nogometnu loptu, koju su drugi dječaci nabijali po livadi. Samo, kada su bolovi bili jako veliki, i kad je slušao kako dječaci galame na ulici, bio je jako žalostan. Svaki puta je to majka odmah primijetila. Onda mu je pripovijedala koliko je Isus morao podnijeti. Iz ljubavi prema Isusu dječak se opet smirio i nije više govorio o igri...

Otac i majka učinili su sve da Andriji olakšaju bolest. On je bio njihovo jedino dijete, koje im je dragi Bog poklonio. Jako su ga voljili. Ali bolest nisu mogli otjerati, to nije mogao ni liječnik. Bivalo mu je sve gore i jednoga dana roditelji su ga morali odbaviti u bolnicu.

Kolika je to bila bolnica! U njoj nije bilo samo mnogo soba s bolesnicima, nego i mnogo časnih sestara i nekoliko liječnika. Bolnica je imala i svog svećenika. To je bio redovnik. Dolazio je često k Andriji, i to je bio njegov najljepši čas u danu. Andrija mu je pripovijedao o kući, o roditeljima, o školi, o dječacima s kojima je igrao nogomet, i kako znade plivati. Svećenik je dječaku pripo

vijedao štošta lijepa: o samostanu, koji je još mnogo veći od bolnice, o djacima u samostanskoj školi itd. Pripovijedao mu je o drugim bolesnicima, o dječacima, koji mu dolaze ministrirati. I Andrija zaželi biti ministrant kada se vrati kući.

Svećenik mu je pripovijedao i o Isusu. Poklonio je Andriji pričesnički molitvenik, a onda mu je donio i Bibliju. Kao i prije, dok je još išao na vjeronauk, učio je Andrija iz nje sve lijepe dogadjaje i s veseljem ih je pripovijedao velečasnom, kada je došao k njemu. Kada je jednom svećenik bio kod Andrije, došao je liječnik i sestra bolničarka. Liječnik je skinuo zavoj i pritiskao na bolno koljeno. Gnoj je prsnuo u tankom mlazu. Andrija je problijedio i zatvorio oči. "Boli li te?" - pitao je svećenik. "Da, strašno" - reče dječak. I to je bilo sve. Zagrizao se za usnicu, samo da ne viče. No, krupne, blistave suze kotrljale su mu niz obraze i odavale kako ga strašno boli. Da je mogao ne bi mu ni jedna pobjegla.

Kada je koljeno bilo opet zavijeno i kada su sestra i liječnik otišli, reče svećenik: "Sada si bio hrabar. Nisi plakao, I liječnik se tome radovao". Zar ne i Isus?" - doda dječak. Je li, samo iz ljubavi prema Isusu nisi vikao? Andrija je samo kimnuo glavom. Svećenik je znao da je tako. Već ga je majka kod kuće učila da podnosi boli iz ljubavi prema Isusu. A i svećenik mu je slično govorio. On ne može sada s drugom djecom ići u školu, ne

može ministrirati, niti kod kuće pomagati roditeljima. Zato može pomoći Isusu, ako strpljivo, iz ljubavi prema njemu podnosi boli. Po njegovim strpljivo podnesenim bolima pomoći će dragi Isus svaki puta jednom drugom čovjeku, možda jednom bolesniku da ne bude žalostan, ili možda i kojem djetetu da ostane dobro. Tako je svećenik učio Andriju, a sada je vidio, kako je dječak hrabar iz ljubavi prema Isusu. Zato mu je taj dan obećao, da će svaki dan za njega posebno moliti kod svete Mise, da ostane tako hrabar. Od toga dana nije ni Andrija zaboravio moliti: "Isuse, pomozi mi, da ne plačem i ne vičem kada dodje liječnik. Pomozi mi da budem hrabar."

+

Jednom je dječak ipak zaplakao. Ne zato, što ga je boljelo koljeno, nego jer je osjećao bol u duši. To je bilo na Badnjak. Kao kod kuće, tako je i u bolnici bilo božićno darivanje... Sva djeca, koja su mogla ustati, došla su u veliku dvoranu. U njoj je bilo lijepo božićno drvce i dražesne jaslice. Pod božićnim drvcem ležali su mnogi darovi. Sva su djeca došla u dvoranu, samo Andrija nije mogao ustati. Dok su djeca pjevala stare božićne pjesme i recitirala pjesmice, sjeti se svećenik dječaka, koji leži posve sam u svojoj sobi. Neprimjetno izadje i ode k Andriji. Našao ga je kako leži u krevetu. Oči je upro u strop i

plakao. "Zašto plačeš?" - upita ga svećenik. "Zar ne, tužiš za kućom?" Dječak je samo stresao glavom. "Boli li te jako?" - "Ne" - Zašto onda plačeš?" - Zato, što moram tako dugo čekati da Isus dodje k meni" - glasio je odgovor. Svećenik se divio.

U nekoliko mjeseci izmijenilo se mnogo toga u Andrijinom životu. Prije je računao kako dugo može plivati, da se još može vratiti natrag na obalu. Prije je brojao pobjede svoga tabora na nogometnom igralištu. Prije nije mogao koji puta dočekati da iza škole sjedne na svoj motorić i malo se proveze. Sada je Andrija, premda je bio dječak, računao, kako će pomoći Spasitelju, kad bude bio strpljiv. Sada je brojao koliko puta nije jaukao, kad je liječnik pregledavao nogu. Sada je jedva čekao da svane novi dan, koji će mu donijeti Isusa... To je bilo zato tako, što je svaki dan sve više volio Isusa. Tako je bilo i ove badnje večeri...

Andrija je teško bolestan, a tko je teško bolestan, taj se smije pričestiti, makar nije natašte, razmišljao je svećenik. Mislio je i dalje: svako će dijete večeras dobiti božićni dar. I Andrija će dobiti dar, ali taj ga dar ne će jako razveseliti, njega, koji je svaki dan sve bolesniji. Zato ni on ne smije ostati bez dara, nego mora dobiti onaj dar, koji može uvijek razveseliti: sv. Pričest. "Ne moraš čekati do jutra. Ja ću ti odmah donijeti Isusa" - reče svećenik. Ode u kapelicu i donese posvećenu hostiju. I tako je

Božansko Dijete na mnogo, mnogo ljepši način došlo k Andriji, nego li k ostaloj djeci.

+

Prošao je Božić i dolazilo proljeće. Andriji je bivalo sve gore. Zaboljela ga je i druga noga.. Osim toga dječaka ne prestano mučila groznica i žedja. Svaki puta se neopisivo radovao, kada mu je sestra donijela lipov čaj. Ali radost je bila kratkotrajna. Brzo iza toga morao je sve povratiti i opet je žedjao.

Isto tako se dogodilo i jednog četvrtka navečer. Kada se Andrija u vrućici probudio, zamolio je sestru bolničarku čaj. Ona mu pruži punu šalicu. Ne može to dječaku više škoditi. Svi su znali da mu preostaje još samo nekoliko dana života. Znala je sestra bolničarka koliko žedja. Usnice su mu od žedje pomodrile, a jezik pobijelio i osušio se. Nekoliko trenutaka kasnije morao je Andrija sve povratiti...Unatoč toga iznova je počeo tražiti piće, jer nije mogao izdržati žedju.

Nato mu reče sestra: "Sutra je petak, dan, kada je Isus morao trpjeti najstrašnije muke. Ne bi li se iz ljubavi prema Isusu odrekao šalice čaja. Od vremena do vremena dati ću ti po jednu žličicu". Bilo je to potrebno, jer bi se inače dječaku osušila usta, i više ne bi mogao govoriti. Andrija je već obim rukama prihvatio šalicu i htio ju prinijeti ustima. Sada zastade i reče tiho: "Iz ljubavi prema Isusu" i dopusti da sestra ukloni razblažujuću tekućinu. Bila je to velika žrtva.

Često se Andrija vratio kući s plivanja i govorio majci da je gladan kao vuk. Ili je došao znojan s nogometa i bio strašno žedan. Ali sav glad i sva žedja zajedno u svim ranijim godinama nisu bili ništa prema žedji ovoga četvrtka... Pa ni sve žrtvice koje je Andrija prinio, kada se je pripravljao na prvu svetu Pričest nisu bile tako velike i tako lijepe kao ova zadnja žrtva hrabrog dječaka.

Zadnja - jer je dva dana kasnije Andrija umro. Bilo mu je trinaest godina. Na njegovom nadgrobnom spomeniku blista se njegovo ime. Ispod njega sažet je u jednoj rečenici njegov cijeli život:

"S KRISTOM,
VESEO U ŽIVOTU,
JAK U PATNJI !"

I svaki puta, kada otac i majka, pa i drugi, koji dječaka poznaju, stoje na grobu i čitaju natpis, sjete se, kako se Andrija rado igrao, plivao, skakao i igrao nogomet i uvijek bio veseo. To je bilo zato, što se često pričešćivao i što mu je Isus uvijek bio u srcu. Radostan u Kristu...

A kada čitaju: "Jak u patnji" - sjete se, kako Andrija nije u svojoj boli plakao i jaukao i kako je bio hrabar. Isus u svetoj Pričesti jačao ga je u patnji.

KAKO JE MAJA POSTALA BOGATA

Mala Maja postala je velika Maja, okretna zgodna djevojka. U osamnaestoj godini zaposlila se je u jednoj gostionici u nekom stranom gradu. Kada je polazila od kuće, odlučila je da će u tudjini svake treće ili četvrte nedjelje ići na sv. Pričest. Nije dugo ostala vjerna svome obećanju. Uskoro je išla svakog drugog mjeseca, a onda još i rjedje.

Bilo je Tijelovo, kada je Maja došla prvi puta kući u posjete. Na taj veliki blagdan u slavu Presvetog Oltarskog Sakramenta, htjela se je pričestiti. Na putu kući izašla je u jednom mjestu iz vlaka i pošla u crkvu. Ispovjedila se.

Više od godinu dana nije Maja bila kod kuće. Za ljude je godina dana kratko vrijeme, jer je potrebno mnogo godina dok narastu i postanu pametni. Ali za Maju je ta godina bila duga, jer se mnogo toga izmijenilo i dogodilo. Maji se činilo da je već jako dugo kako je otišla od kuće i da se mnogo toga promijenilo. Zapravo u selu i njezinoj roditeljskoj kući ostalo je sve isto, ali se u djevojci i oko nje mnogo šta promijenilo.

Dakle, na Tijelovo išla je Maja k stolu Gospodnjem. Župnik je sa zlatnim kaležom išao od jednoga do drugoga...Došao je i do nje...Naravno, prepoznao je svoju učenicu s vjeronauka, Obradovao se kada ju je vidio, a još uz to kod sv.Pričesti. Ali je župnik vidio još nešto drugo. Maja je plakala. Župnik se nije sjećao da je ikada nekoga vidio s tako krupnim suzama na pričesničkoj klupi. Zašto plače djevojka? On to ne zna, ali djevojka znade dobro.

Zašto? - Zar je Maju zahvatila čežnja za zavičajem? Da, čežnja za Božanskim Spasiteljem. Ljude može zahvatiti čežnja samo za onim, čega više nemaju. Maja već davno nema u srcu Isusa. On već dugo nije bio gost njezine duše u svetoj Pričesti. Niti o Uskrsu, kada se svi moraju pričestiti. Radi toga je Maja plakala. Sjetila se dana svoje prve sv. Pričesti.Kako je onda voljela Isusa! Nije onda mogla ni pomisliti da bi moglo doći do ovoga stanja. Pa i kasnije, kada je već davno izašla iz škole, držala je, da je nemoguće da ona propusti uskrsnu ispovijed - sve dok nije došla u tudjinu. Optuživala je tudjinu, ali ju je savjest opominjala da je i ona kriva. Koliko imade djevojaka, koje moraju jesti tudji kruh, pa unatoč toga ne zaboravljaju ni nebeskog Kruha.

Na sve to morala je Maja sada misliti. Najviše je mislila kako je nekada bila sretna prvopričesnica. Iako nije baš najbolje držala svoje pričesničko obećanje, srce joj je ipak još dugo bilo bijelo i čisto. Sada je crno i prlja

vo. Zato se više nije usudila primati bijelu Hostiju. Prije su joj u kući Božjoj navirale suze radosnice i pobožne misli. Kasnije više nije mogla tako smireno ići u crkvu, Tada je spoznala da su pobožne misli osjetljive i da ih grijeh i nečistoća tjeraju.

Od jučer nema grijeha u njezinoj duši, i eto opet pobožnih misli. Sve su one dolazile od dragog Boga. Izmedju nje i Boga razvio se razgovor. Misli mogu govoriti bez riječi.

"Zar Ja ne bih smio ostati u tvojem srcu, dugo, dugo, uvijek?" - "Ne samo da smiješ, dragi Isuse, Ti moraš, molim Te lijepo", govorile su djevojčine misli.- "Hoćeš li imati za mene dovoljno mjesta? Ti znadeš, da sam ja najmanji od najmanjeg djeteta, a veći od najvećeg kralja. I nitko, tko mene ne ljubi, ne smije stanovati samnom pod tvojim krovom". - "Cijela moja duša Tvoj je stan, i tko Tebe ne ljubi ne smije više nikada ući u moje srce", molile su dalje Majine misli. Ti znaš, da sam Ja jači od najjačeg vjetra i plašljiviji od najplašljivije ptičice. Kada iz tvojeg srca ugledam ljude koji pristupaju k tebi sa zlim zahtjevima, hvata me tjeskoba, mogli bi me opet istjerati". -"Ja se više ne ću bespotrebno sretati sa zlim ljudima", obećala je djevojka Bogočovjeku. On započne opet iz nova: "Ti znaš da sam bio siromašniji od prosjaka, a da sam bogatiji od kraljevića. Sa svim svojim bogatstvom htio bih u tebi stanovati".

Maja je razumjela. "Da, Ti ne ćeš biti u mojoj duši samo po milosti posvetnoj, nego sa svim svojim bogatstvom: tijelom i krvlju, tijelom i dušom, čovječanstvom i božanstvom". Učila je to na vjeronauku i znala je: Sveta Pričest je Isus sa svim svojim bogatstvom. "Obogati me!" - molila je Maja, ali nije mislila na novčanice i dinare. Sakrila je lice u ruke da zaguši ponovne jecaje. Htjela je biti bogata kada se zaposlila na onome mjestu, gdje je mnogo zaradjivala, ali je imala tako malo vremena za crkvu. Ljudi su bili uvjereni - u roditeljskom domu i u gostionici - da su Maji učinili veliko dobročinstvo. Djevojka je uistinu dobivala sve više i više novaca, ali sve manje i manje milosti. Od onoga časa kada je Maja to spoznala, nije se više mogla otresti misli, da je njezina sreća zapravo njezina nesreća. Gotovo u svakom listu kojeg je od tog vremena pisala kući, bila je jedna velika laž: "Dobro mi je". Kako nekome može biti dobro, kad on nije dobar Bogu?

Na taj blagdan Tijelova plakala je i Majina majka, kada je od svoje kćeri saznala kako dugo nije bila na svetoj Pričesti. U prvom naletu boli okrivila je zvanje - gostionicu - ali odmah je osjetila da nema potpuno pravo. Sigurno je, da i u tom zvanju ima djevojaka, koje su ostale dobre i koje nisu zanemarile svetu Pričest.

Prije nego li je djevojka opet otišla iz kuće,jedno je bilo sigurno: čvrsto je obećala majci, da će često primati sakramente i da će po mogućnosti naći što prije drugi posao. S tim mislima i obećanjem vratila se opet u grad.

Majka je znala da s tom odlukom nije još ništa učinjeno. Mislila je, kako je Božanski Spasitelj u presvetom Sakramentu često čekao Maju, a ona nije došla. Radi toga je sada majka i radnim danom išla na svetu Pričest. Bila je to velika žrtva, jer je imala puno posla. To je bila sv. Pričest kao zadovoljština. "Tebe je premalo voljelo moje dijete, zato Te ja želim što više ljubiti. Moja kćerka Te je rijetko primala, zato će Te često primati njezina majka. Moja kćerka Te je uvrijedila, Isuse, a ja,njezina majka,molim Te za oproštenje. Ona je sagriješila, a ja želim popraviti i zadovoljiti."
Tako i slično molila je majka.
Maja je dobila novo namještenje. Nije više dan za danom i od večeri do večeri primala goste. Nije više nosila toplu juhu i pivo, niti vino, niti kobasice. Od sada joj je dolazio samo jedan Gost. Ponekad u radne dane, ali redovito u nedjelju. Ona mu je donosila svoje želje i molitve, i predavala mu svoju ljubav. On nije pitao što je dužan, nije davao napojnicu. On je plaćao što je htio, a ipak je to bilo mnogo. Taj gost je bio Isus u svetoj Pričesti.

Prije je Maja dobivala mjesečno oko 30.000 dinara, nekad više,nekad manje. Sada je njezina plaća na paru uvijek jednaka: 10.000 dinara. Novčarka je siroamašnija, ali je srce bogatije. Brinula se za jednu siromašnu ženu i njezinu djecu, i u tom poslu našla je zadovoljstvo. Morala je mnogo raditi,novac štedjeti, no unatoč toga bila je vesela. Nitko nije bogatiji od onoga, koji nosi Boga u sebi. Maja nije više plakala na pričesnoj klupi.

A što bi bilo od Maje da kao prvopričesnica nije toliko voljela dragog Isusa, i da ga nije tako često primala? Zar bi je obuzela tolika žalost za izgubljenim Isusom, i to tako snažno da više nije mogla izdržati? Radije je radila za manju plaču, ali vjerna Bogu.

RIJETKA VJERNOST

Prošlo je mnogo godina otkako se Nikica igrao s olovnim vojnicima, ili se igrao vojnika, pravio šljem od papira i sablju od drveta.

Sada je Nikica pravi pravcati vojnik. Veliki Nikola. Završio je regrutsku nastavu i nalazi se po drugi puta u vojnicu bili visoko gore na brijegu sci. Vojnicu bili visoko gore na brijegu kod sv. Gotharda. Nikolina satnija morala se utaboriti u jednom malom selu s malo kuća. Bilo je najudaljenije od doline.

U subotu su pošli u gore. Krenuli su rano ujutro. Od 11-14 sati imali su podnevni odmor. Zatim su krenuli dalje. Sunce je peklo jedinice u pokretu. Uz to se i put počeo uspinjati. Nije to bilo svagdanje marširanje. Mnogi su vojnici sustali i nisu više mogli držati koraka. Medju te je spadao i Ferdo, vojnik iz Nikoline grupe. Nikola je naime bio desetar. Ferdo je sve više zaostajao na uskom i strmom brdskom putu. Kad je to Nikola primijetio, pričekao je druga, uzeo mu, bez mnogo riječi, naprtnjaču i nosio dobar komad puta dvostruki teret.

Nikola je bio snažan, a za vrijeme vojnok roka je još otvrdnuo. Uz to je posjedovao jaku volju, koja nije tako brzo

popuštala. Ali na njemu se vidjelo još nešto drugo, što je bilo vrijednije od snage mišića. Imao je, kako se kaže, dobro srce. Mnogi su to osjetili. Ali većina je mislila: mladiću godi da drugima pomaže, ili su mislili: to je sretna prirodjena sklonost. Samo su neki slutili zašto je Nikola takav. Izgradila ga je česta sveta Pričest. Njoj je ostao vjeran. Svake godine je sve bolje razumio Božanskog Gosta, i znao mu bolje reći što želi njegova duša, i što nedostaje njegovom značaju. Divlji, ali dobročudni nekadašnji mali Nikica, htio je postati karakterni, plemeniti mladić. Možda je zato često molio: "Isuse, blaga i ponizna srca, učini srce moje po Srcu svome". Nije uzalud molio. Mladića je morao svako voljeti, bilo kod kuće, bilo u prostorijama velike banke ili u vojničkoj uniformi, u službi domovine. Iz svih njegovih djela izbijalo je nešto od dobrohotnosti najvećeg Prijatelja ljudi. I sada se to pokazalo.

Oko 18 sati i 3o minuta stigla je jedinica u brdsko selo. Neki su vojnici bili toliko umorni, da su morali odmah leći. Ostali su morali najprije posvršavati one poslove, koji su u vojsci najneugodniji. Na istom mjestu bile su već druge jedinice. Zato nisu morali podizati barake za spavanje, hranu itd. Ipak je bilo dosta posla, koji se morao uraditi, i prošlo je mnogo vremena, dok su se raspremili, i dok je svaki imao svoju prtljagu na svojem mjestu, dok su razdijelili slamu, i dok

je svaki imao svoju prtljagu na svojem mjestu, dok su razdijelili slamu i dok je u poljskoj kuhinji uzavrela juha. Desetar Nikola je mnogo toga, što je mogao narediti drugima, uradio sam.

Oko 2o sati postrojila se jedinica na dnevnu zapovijed pred kapetanom i ostalim oficirima. Četni starješina je pročitao dnevnu zapovijed. Zato, što su mnogo pješačili, drugi dan će ustati istom u u 6,3o sati. Budući je bila nedjelja, mogli su ići na sv. Misu. Oni,koji ne budu išli, sredit će svoje stvari.

U toj jedinici nije bilo mnogo katolika, a i oni nisu svi pošli na službu Božju. Nakon jučerašnjeg napornog dana činilo im se previše da potraže crkvu. Za silazak trebali su barem jedan sat, a za uspon jedan i pol.

Osmorica ljudi, iako su još bili umorni, išli su hitro i veselo k sv. Misi. Kako li su se šestorica začudila, kada su Nikola i njegov prijatelj, takodjer desetar, a uz to i student, pošli na sv. Pričest. Dakle, oni su taj put prošli natašte, i to nakon jučerašnjeg napornog dana. Prekjučer je bio prvi petak. Ako je bilo ikako moguće, Nikola je taj dan uvijek išao na sv. Pričest. Za vrijeme služenja vojnog roka bilo je to nemoguće. Zato se pričestio u nedjelju iza prvog petka. Bila je to sigurno žrtva, ali Nikola nije zaboravio što mu je na dan prije prve sv. Pričesti, kada su navečer zvonila sva

zvona, rekao otac: Isus u sv. Pričesti najveće nam je veselje onda, kada smo prije svete Pričesti pridonijeli koju žrtvu. Zato je Nikola bio pripravan na ovu žrtvu i za žrtvu . oduševio i svog prijatelja.

Uniformirani posjetioci crkve kupili su si u jednoj pekari nešto za jelo i pošli natrag u jedinicu. Kada su njihovi drugovi u 11,15 sati bili postrojeni za ručak, bili su i oni medju njima. Nitko im se nije smijao, kada su se vratili, iako je kod čišćenja bilo dosta porugljivih opaski.

I Z A B E L A

Bila je već polovica studenog i zima je već ponalo nadolazila. Jutra su kasno svanjivala. Zato je bilo još mračno, kada je Lucija tog nedjeljnog jutra pošla na sv. Misu. Na ulici je bilo malo ljudi. Samo nekoliko pobožnih polaznika na svetu Misu.

Kada je ušla u crkvenu ulicu dolazile su prema njoj četiri osobe. Sve u jednom redu, sve rukom pod ruku. Lucija nije ni pogledala tko je, htjela je nepazeći proći pokraj njih. A onda progovori poruglјivi muški glas: "Pobožna djevica se ide moliti, a meni se ide spavati". Po hihotanju Lucija je primjetila da medju njima ima i djevojaka. Okrene se i pogleda na brzinu natrag. Bila su dva muškarca i dvije djevojke.

Djevojka, koja je išla prema rubu ulice, takodjer se obazrela, ali je brzo okrenula glavu. Sigurno je prepoznala Luciju. I Lucija je vidjela tko je bio. Jeza ju je prošla: "Izabela".

Izabela K..., koja je u školi sjedila s njom u istoj klupi, koja je zajedno s njom bila na prvoj sv. Pričesti! Izabela, ta lijepa djevojka, s tako lijepim imenom, koja je, kao i ona, često išla na sv. Pričest, dok je još išla u školu, a i kasnije još... do pred pola godine.

Od onda je Lucija vidjela svoju saučenicu samo nekoliko puta. Izmijenila je je s njom samo nekoliko riječi, jer je Izabela svaki puta brzo produžila. Lucija nije znala zašto, ali joj se činilo da Izabela više nije ista. U njoj je nešto postalo drugačije. Nije se više sastajala ni s ostalim prijateljicama, a kada su djevojke išle na zajedničku sv. Pričest, Izabele nije nikada bilo medju njima. Ona se vjerojatno ne pričešćuje često, mislile su djevojke.

Iako je u crkvi Isus u bijeloj Hostiji došao k Luciji, njezine su se misli neprestano vraćale k Izabeli. Kada se djevojka u nedjelju ujutro, dok drugi ljudi idu u crkvu, tek vraća kući, tu nije nešta u redu. Gdje li je samo bila? Sjetila se da je čitala u novinama, da će u susjednom selu biti plesno veče. Da li je Izabela bila ondje i plesala cijelu noć? A sada ide spavati, kako je dobacio onaj muškarac, i zanemarit će nedjeljnu sv. Misu. To je zlo.

Neugodni osjećaj, koji je Luciju obuzeo, kada se sjetila svoje školske drugarice, prešao je sad u veliki strah. Zar joj ne bi mogla pomoći? Zar joj ne bi morala pomoći? Ali kako?... Zašto Izabela nije više kao prije, zašto nije više kao druge djevojke? Možda su krivi oni, koje je jutros vidjela s njome. Nije

dugo potrajalo, a Lucija se počela iznova pitati, zašto ta djevojka mora imati upravo takove prijatelje i prijateljice. I dalje je razmišljala kakova bi sreća bila kada bi Izabela opet išla na sv. Pričest kao i druge. Kako bi bilo da joj ona postane dobra i vjerna prijateljica. Možda bi joj mogla pomoći, reče sama sebi. To bi ona htjela. Ali, ako Izabela ne bude htjela?

I bilo je tako. Izabela nije pristala. Ona ima dosta prijateljica i njezine saučenice ne znače za nju više ništa. To je Lucija brzo saznala.

Izabela K ...približavala se selu, kada je Lucija na svome motoru jurila niz kolodvorsku ulicu. Izabela letimično pozdravi i htjede proći. Lucija je u medjuvremenu već sišla s motora. Kada su se dvije djevojke nakon pola sata razgovora rastale, nestalo je Lucijinog dobrog raspoloženja.

"Kuda si se zamislila?" upita majka Ciju, kada kod večere nije izustila ni riječi. "Opet si negdje daleko". Bila je istina. Cija se nije mogla osloboditi misli na Izabelu. S njezinom školskom drugaricom bilo je lošije, nego je ona mislila. Za nekoliko dana bit će velika Marijanska svetkovina - Bezgrešno Začeće. Na taj dan sve djevojke iz župe idu na sv. Pričest. A Izabela će poći s drugima u brda na skijanje. Već se dogovorila. Sama je to rekla Luciji i koješta drugo.

Potišteno je Lucija rekla svojoj majci: "Izabela ne ide više na sv. Pričest". Drugo nije htjela pripovijedati. "Tomu su krivi pokvareni ljudi, ali sigurno je, da ima krivnje i na djevojci", odgovorila je majka.

Gore na nebu otvorio je sv. Petar jednom andjelu čuvaru zlatna vratašca. "Zašto si tako žalostan?" upita ga. "Izabela ne ide više na Pričest", i skoro je zaplakao. I sv. Petar se uozbiljio i rekao: "O jao, onda joj vjerojatno ni ja neću moći otvoriti nebeska vrata". A onda otvori veliku knjigu života na onoj strani, gdje su bila zapisana sva dobra djela Izabele K..., pa i svaka sv. Pričest. Svaki puta, kada je njegova štićenica bila na svetoj Pričesti, doletio je andjeo čuvar u nebo i javio to sv. Petru. Sv. Petar je zabilježio u knjigu života. Sada je sv. Petar zbrojio sve Pričesti cijeloga života. Bilo ih je oko 500. Sv. Petar napiše taj broj na jednu čistu stranicu i pokaže svim andjelima. Jedan od njih želio je znati zašto djevojka sada više ne ide na sv. Pričest, kada je već bila pet stotina puta. Nebeski vratar nije dugo odgovarao. A onda reče svojim dubokim glasom: "Možda bismo to mogli rastumačiti, da smo bili prisutni onda, kada Izabela prvi puta nije išla na sv. Pričest".

Još mnogo puta je sv. Petar otvorio knjigu života na Izabelinoj stranici. Čekao je i nadao se i mislio, da će andjeo opet doći, i da će opet moći unijeti jed

nu sv. Pričest. Ali andjeo čuvar nije više dolazio. Do danas nije više došao. Do dans Izabela nije bila još na Pričesti... i sv. Petar još uvijek čeka...

+

Jednom je Izabela vidjela na skijanju, kako je jedan čovjek slomio nogu. Pomislila je: to je velika nesreća. Ali nije joj palo napamet, da je nesreća njzine duše još veća.

Kako li su čvrsto zatvorena vrata srca, koja su se toliko puta otvarala Spsitelju, a sada se više ne žele otvoriti!...

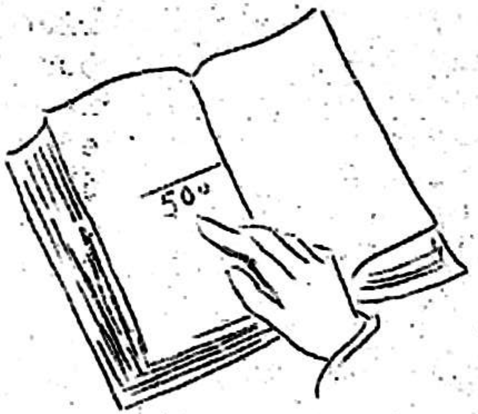

D A R O V I

Bila je hladna zimska noć u jednom industrijskom mjestu. Prolazio je dan za danom, godina za godinom, otkako je Lucija Š... bila vesela djevojčica. Od Cije postala je Luca, od učenice činovnica. Zamijenila je mali ured svog zavičajnog mjesta s jednim većim u velikoj trgovačkoj kući, u nepoznatom gradu, svoju sobicu kod kuće, sa sobom u jednom domu u kojem je stanovala i hranila se.

Upravo se vratila u svoju sobu sa biblijskog sata za djevojke. Nije sasvim navukla zastore na prozore svoje sobe, Veselilo ju je, da uz posao, koji je htjela dovršiti, baci još koji pogled na zimsku noć. Osjećala je njezinu osvježavajuću hladnoću u svom odijelu. Cijela soba je mirisala po snijegu i jelovim grančicama, kojima su bile okičene razne stvari, koje su ležale na stolu. Bili su to božićni darovi za drage i mile kod kuće. Lucija ih je kupila ili sam izradila. Za majku je priredila posebno iznenadjenje. Pažljivo je raskolila dva velika oraha. Izvadila slatku jezgru i u njih stavila nešto drugo. U prvi orah metnula je ceduljicu na kojoj je pisalo:" "Sv. Pričest božićne noći prikazujem za moju dragu majku". drugi orah stavila je novčanicu od 1.ooo din. Uz novčanicu stao je u orah i

jedan papirić na kojem je pisalo: "Adventska žrtva.- Otkinuto od usta za jednu majku na koju na badnju veče ne misli ni jedno dijete".

Ljuske je zalijepila i pozlatila.

Svi mi znamo, kako su lijepi božićni darovi. Orasi sa svojim tajnama bili su Lucijinoj majci najdraži. Njima se je više radovala, nego krasnoj ručnoj torbici, koju je dobila od svoje kćerke. Ono, što je Lucija uštedjela na čokoladi, maslacu, narandžama, slatkišima, to je obradovalo jednu siromašnu pogrbljenu ženu, kojoj je majka na Božić dala tih 1.ooo din. "Ovaj puta je ipak na mene netko mislio", ponavljala je neprestano sama sebi. Samo činjenica da je tako mogla misliti, bio je za nju, osamljenu staricu, već dar.

Na prvi dan Božića, kada svaki svećenik služi tri svete Mise, činilo se gospodji Š..., kao da se dva puta pričestila. Naravno, da je samo jednom pristupila stolu Gospodnjem, i to na ponoćki. Ali mislila je u tihoj radosti: Ovaj čas prima i Cija Isusa i prikazuje ga za mene. Kada bude Cija šaptala Isusu svoju pobožnu molitvu i drage riječi, Isusu će to biti kao da mu govori moje srce. Tako ću ja pozdraviti Isusa sa dva jezika i ljubiti s dva srca, a On će moju dušu obasuti dvostrukim darom.

Kako su mali i najveći orasi. Kako li je velik i najmanji dar, ako mu se Bog veseli. Mnogo takvih malih darova, koji

imaju pred Bogom veliku vrijednost, dijelila je Lucija često. Više od polovice dana u tjednu išla je na ranu Misu i sv. Pričest, koju je prikazivala za druge djevojke, prijateljice, što više, i za one, koji Luciju nisu voljeli. Samo, kada je bila jako umorna, spavala je duže, jer je morala jedan sat ranije ustati, da može ići na svetu Misu. "Zašto uvijek ideš na Pričest?" - odvažila se jednoga dana i pitala je Hermina. "Zato što mi je Pričest potrebna", rekla je Lucija, i dodala još pokoji razlog. Nije sve mogla reći prijateljici, jer ... je samo ona mogla znati, koliko joj je sveta Pričest potrebna. Osobito je osjećala kod svoga posla koliko joj je potrebna sv. Pričest. Namještenje joj se svidjalo. Uglavnom svi su volje li vedru i odrešitu djevojku. Ipak, kada je Lucija slušala tudje razgovore, pitala se: kako se ljudi mogu tako malo voljeti, i jedni drugima daju ono najgore, što imaju. Čula je i dosta nepristojnih i porugljivih riječi na svoj račun. Lucija bi tada najradije planula od srdžbe, kao nekad, kada je Maks otpilio glavu njezinoj lutki.

Velika Luca nema, doduše, više nikakove lutke, ali svaka dobra djevojka posjeduje nešto, što je mnogo ljepše i od najljepše lutke, a to je poštenje, da se o njoj ne može ništa zla reći. O ne, o Luciji Š.. nije se moglo reći ništa zla. Pa ipak, od vremena do vremena i to se čulo. A onda joj je bilo kao da su joj razorili ne samo lutku, nego sve što joj je bilo

drago i sveto. Šta je mogla protiv zlih jezika? Nije mogla skratiti niti jodan jedini zli jezik. U takovim časovima Lucija je najjače osjećala, kako joj je potrebna Pričest. Isus joj mora pomoći da može oprostiti i zaboraviti. Možda to velikoj Luciji ne bi uspjevalo, da mala Lucija već kod priprave na prvu sv. Pričest nije naučila da se ne smije srditi na zločestog Maksa, koji joj je uništio lutku.

+

Ali bilo je i takovih, koji su Luciju jako voljeli i divili joj se radi njezine vesele naravi i pobožnosti. Što su duže poznavali Luciju, to im se više svidjala. Tako je bilo i Hermini. Često ju je htjela pitati: kako to, da se ona ne boji tako često iči na svetu Pričest. I ona je već osjetila želju da ide češće na sv. Pričest, a onda se opet uplašila da će joj se ljudi radi toga rugati.

Lucija nije zaboravila što je župnik rekao na prvopričesničkoj pouci, kada je pripovijedao o odvažnim djevojkama. Ima ih mnogo koji se drugih boje i zato iz ljudskog obzira ne idu često na svetu Pričest. Lucija je znala da imade takovih ljudi. No Lucija nije spadala medju takove, a od te večeri ni Hermina. Lucija ju je oslobodila od glupog straha. A ako bi je opet spopao taj strah, onda je samo pomislila na svoju prijateljicu i na nje-

zin junački primjer. Činilo joj se da je Lucija za nju : veliki dar.

+

Sigurno, da se i Lucija morala boriti protiv svojih pogrešaka, ali ona je to i činila. Smijala se s drugima, kada bi najradije plakala; bila je ljubezna i s onima, koji su joj činili zlo. Pomagala je, gdje je god mogla, ali kad je trebalo nastupila je otvoreno i odvažno. Znala je planuti i pravednom srdžbom. Andjeli, koji su to, i još mnogo dobrog vidjeli, i ljudi koji su to znali, mogli su otprilike procijeniti, koliko Luciji koristi sv. Pričest.

Otkako je Lucija bila u tudjini, često se je sjećala odvažnih djevojaka, osobito one, kojoj su htjeli oteti sv. Hostije. I kako je puna žara, kao prvopričesnica, rekla svojoj majci: "Meni ne bi nitko mogao oteti Isusa, niti iz srca, niti iz ruku". Nikada nije morala čuvati Isusa u svojim rukama. U srcu ga je morala čuvati i braniti, jer su joj ga zli ljudi htjeli grijehom oteti. Luca je ostala vjerna i hrabra. Koji puta joj se činilo da je onim djevojkama bilo lakše čuvati Isusa, jer su znale da se moraju čuvati onih stražara. Ljudi, koji su okruživali Lucu bili su tako umiljati, lijepi i prijazni. Pred stražarima mogle su djevojke jednostavno pobjeći. Pred ljudima, koji su Luci htjeli oteti Isusa iz duše nije ona uvijek mogla pobjeći, jer bi inače morala pobjeći sa zemlje.

Osjećala je Lucija da svoju čistoću ne bi mogla sačuvati, kada ne bi često išla na sv. Pričest. Svaki puta je djevojka donijela Isusu svoju čistoću. I svaki puta se radovala da je mogla Isusu prikazati svoju svoju čistoću, jer medju svim zemaljskim darovima nema mnogo ljepših od bijele, čiste djevojačke duše.

+

Tko je već nekada bio u tudjini, taj zna kako strašna može biti bol za zavičajem. I lucija je to već osjetila. Jednoga lijepog dana na početku ožujka napala je Luciju nesavladiva težnja za domom. Nije znala šta da radi. Iza posla odjuri u crkvu. Nije to bila čežnje za majkom, ocem. i braćom, koje je jako voljela. Bila je to čežnja za bićem koje se može ljubiti više nego li roditelje. Skoro kod svih ljudi, kad odrastu, pojavi se ta čežnja. Danas je Lucija tu čežnju osjećala snažnije jer joj je pred nekoliko sati rekao jedan mladić, da je voli više nego ikoga na svijetu. Možda bi i Lucija mogla voljeti tog lijepog, pametnog i pristalog mladića. Ali, da li ona to smije? On se ne moli i on se ne pričešćuje. Takove misli prolazile su joj dušom, dok je klečala u crkvi. Dok je tako posve sama klečala, bilo joj je kao da se vratila u dane prve sv. Pričesti, kada je zajedno s majkom išla u crkvu da se moli. Činilo joj se kao da opet vidi njezino sabrano lice i pobožni pogled, i mi: sao: "Još onda je majka molila za svoju

Ciju, sigurno nije molila uzalud", vrati joj srčanost. Drugi dan kod sv. Pričesti obećala je Luca, da ne će voljeti toga čovjeka i da se ne će udati za njega. "Bože, ja ne ću čovjeka, koji Tebe ne ljubi" - tako je molila. "Ja ću svaku takovu težnju strpljivo snositi i čuvati u srcu, dok mi ne pošalješ takvog čovjeka, koji će ljubiti Tebe i mene". Što je djevojka obećala nije baš bio maleni dar velike Luce. Ona je još dugo osjećala bol u svojoj duši, a i proljeće je toj boli dodalo još i svoje boli. Ta bol je bila strašnija, nego da ju je boljelo stotinu zubi.

NAJSRETNIJI DAN

Sunce je bilo na zapadu. I u prostranoj sobi zalazio je jedan dan. Lucijina majka bila je na umoru.

Pred pola godine vratila se Lucija kući, da njeguje bolesnu majku. Kod kuće je imala pune ruke posla: morala je kuhati, čistiti, krpati, i još uz to dvoriti bolesnu majku. Njega bolesnice tražila je više vremena, nego li sve ostalo. Ali to je obavljala najradije. Makar je bilo i jako teško, ipak je bilo premalo za ono, što je majka kroz cijeli dugi život učinila svome djetetu. Nikada Luca nije pristupila ili otišla od majčinog kreveta, a da nije zapitala: "Majko, želiš li štogod?" - "Majko, mogu li ti još nešto učiniti?"

Svaki tjedan donio je župnik bolesnici sv. Pričest. Lucija bi tada iz molitvenika predmolila zahvalu za sv. Pričest, a majka je za njom ponavljala, jer je bila preslaba da sama čita. Često puta Lucija nije upotrijebila molitvenik. Molila je one molitve, koje je još kao prvopričesnica naučila od svoje majke, ili je sama sastavila kratke molitve i molila ih svojim riječima. Bolesnik ima drugih molba, koje bi želio reći svomo Bogu, nego li zdrav čovjek. Pogotovo bolesna majka. Lucija je pokušala da pogodi misli i osjećaje svoje majke, i izricala ih je u kratkim

rečenicama. Mili smiješak bolesnice odavao je da dobro pogadja.

Bolest je svakim danom sve više napredovala. Otac i djeca su vidjeli sve jasnije, da će uskoro izgubiti majku. To ih je jako žalostilo. Danas im je to bilo jasnije, nego prije. Majka je govorila o smrti i tražila sv. Pričest. Zato Luca neprestano pogledava kroz prozor, da li dolazi župnik.

"Dolazi". Kada je majka čula da župnik dolazi, mislila je samo na ono, što on nosi i reče glasnije, nego obično: "O BLAGOSLOVLJENA SVETA HOSTIJO, KOJA OTVARAŠ VRATA RAJA". Više nitko nije mogao zadržati suze. Majka nije inače govorila književno, pa su zato njezine riječi zvučile još svečanije. U njima je bilo nešto od veličanstvenosti blize smrti.

Kada je svećenik pružio bolesnici svetu Hostiju, u sobi je bio dan prve sv. Pričesti. Istina, nije to bila majčina prva sv. Pričest, kosu joj nije resio bijeli vjenčić, nego zadnja, ali na licu se odražavalo veselje i sreća kao na licu prvopričesnice. Kada je svećenik otišao Cija pristupi krevetu i upita majku, kako joj je. Bolesnica prošapta tiho, ali ipak posve razumljivo: "Dobro mi je. To je najsretniji dan moga života".

Prije je Luca mislila da je dan prve Pričesti najsretniji dan u životu. Htjela je razmišljati zašto je majka rekla, da joj je ovaj dan najsretniji, ali nije

bilo vremena, jer...majka je počela umirati! Luca uze svoju prvopričesničku svijeću, zapali je i dade je majci u ruke. Majka je bila toliko slaba da nije mogla držati svijeću. Luca joj je pomogla.

Na nebu se gasila zadnja zraka večernjeg svijetla. Pola sata je umirala majka. Pri svijetlu prvopričesničke svijeće njezine Cije, ugasio se njezin život.

Pola noći plakala je Luca nad mrtvom majkom. Kada je ujutro pošla u crkvu, činilo joj se, da već dugo nije govorila s Isusom, a prošlo je tek nekoliko sati. Kod sv. Pričesti bilo joj je kao da joj je majka opet posve blizu, i kao da joj želi odgovoriti na njezino zadnje pitanje: zašto je smrtni dan najsretniji dan u životu. Koliko je majka radila, molila, trpjela u životu! Kako su često njezine misli bile kod Isusa, a i sama išla je tako često k Božanskom Spasitelju. Sada je zauvijek kod njega. Lucija se još uvijek dobro sjeća, kako se na dan prve svete Pričesti tužila: "Već je večer i eto, prošao je moj prvopričesni dan!" Da, taj dan ne može biti najsretniji, najljepši dan, jer prolazi , i večer je završetak svakoj sreći. Zadnji pričesni dan ne prolazi, on neće imati večeri. O, da, taj dan je sigurno najsretniji dan života.

Luci padnu napamet opet majčine riječi, i ona pomisli: Sigurno je česta sv. Pričest našoj majci otvorila nebo. Najednom se našla u mislima, kako li je dobro duši pokojnice! Mislila je: tko je često i dobro primao svetu Hostiju, njegova duša pred Bogom sigurno izgleda kao Hostija. Tko je drugima pomagao da se valjano pričešćuju, taj im je i nebo otvorio. I Lucija Š... ponovi s velikim strahopočitanjem riječi: O, BLAGOSLOVLJENA SVETA HOSTIJO , KOJA MI OTVARAŠ VRATA RAJA!" - i mislila je na Isusa i mislila je na majku.

SADRŽAJ

		Str.
I.	K ISUSU	2
1.	Prozorsko okno	3
2.	Prvopričesnik	9
3.	Odvažne djevojke	11
4.	O dobroj i zločestoj Luciji	16
5.	Petak navečer	23
6.	Na gradilištu	30
7.	Nova lutka	39
8.	Zašto Dinko ne drži svoga obećanja	46
II.	KOD ISUSA	49
9.	Zvona prvopričesnog dana . .	50
10.	Prvopričesni dan posvuda . .	54
11.	Za uvijek	60
III.	S ISUSOM	
12.	Aničine duge pletenice . . .	67
13.	Kako je Nikica išao na hodočašće	72
14.	Slatke trešnje	81
15.	O hrabnom Andriji	89
16.	Kako je Maja postala bogata	96
17.	Rijetka vjernost	102
18.	Izabela	106
19.	Darovi	111
20.	Najsretniji dan	118

Iskustvo je osobito pokazalo, koliko dobra donosi prva sv. Pričest. Da li će dijete nakon prve Pričesti češće stupati k stolu Gospodnjem, zavisi o roditeljskom domu, napose o majci. Vama i svima, koji radite na spasu dječjih duša, ova knjižica želi pružiti pomoć i poticaj u toj najljepšoj vjerskoj dužnosti; naime, da malene povedete k dobroj, plodonosnoj, prvoj, čestitoj, sv. Pričesti.

Cijena 300 Din

●

Kod Biskupskog ordinarijata u Đakovu mogu se dobiti još i slijedeće katehetske knjige:

1. **Vjeronaučni plan** — novo nepromijenjeno izdanje. Plan obuhvaća vjeronaučno gradivo kroz 8 godina. Cijena 100 dinara.

2. **Obred svečane sv. Pričesti**, II nepromijenjeno izdanje. Knjižica donosi obred, kojim se ulazi u župsku zajednicu. Cijena 80 dinara.

3. **Za vjeru tvog djeteta.** — obiteljska kateheza za prvopričesničku pouku. Cijena 150 dinara.

●

Izdao: Biskupski ordinarijat u Đakovu, 1964. god. — Odgovara: Msgr Rudolf Šverer, Đakovo.

Tisak: »Tipografija« Đakovo